

BABA Ê KELEŞ

БАБАЕ КЭЛЭШ

NÎŞANÎ

Нышани

P E Ş G O T I N

Heta sala çûyî jî min navê vî xweşmêrî nebihîstî bû. Pirtûka wî a bi navandina "Nîşanî" min li ba biraderekî dît. Dawî xwandina çend rûpelên wî a pêşin ez ecêbmayî bûm li zmanê wî a têgihîstî. Û bê rawestin min xwandina wê kuta kir. Dîsa jî têrî vé pirtûké nebûm û min ew ji tîpê Kirîlî (Rûsî) guhazte tîpê Latînî ko keysa min hebe çap bikim. Çîrokên weha xweş û têgihîstî di wîjeya me a hemdemî de zehf nînin, bo pêşvebirina nvîsandin û xwandina Kurdî em hewcedarî afrandinên wisa ne. Bivênevê mirov zor spasdarî pêşkêşî vî camêrî zmanxweş dike..

Zor mixabim ko min jînegariya vî braderî peyda nekir, keysa min hebû jî. Lê dema me kurt bû. Bo vé yekê em ji xwandewarê xwe tika dikin ko kemasiyê me biborin. Jixwe pêşgotina pirtûké bi kurtî di aliyê hevalê giranbiha Emerîké Serdar de hatiye nvîsandin. Giranbihabûna pirtûké di destpêké de berçav bûye, gava mirov vé pirtûké baş bixwîne çare nîne ko serkupiya xwe pêşkêşî nvîskar neke û li ber ranebe...

Bo serkaniya wîje û lîteratûriya Kurdî, me pirtûk bo çapkirin û belavkirina di welatên roava de diyariya komela KSSE. kir.

Pirtûk bi zmanekî safî û paqij hatiye nvîsîn. Hévidarim herkesî ko Kurdî diaxive tédigihîje û fehm dike. Dîsa héviya min ew e ko ev pirtûk di wîjeyî a Kurdî de cihekî piçûk lêbelé giring digire. Em ji nvîsar hin afrandinên din jî hévidar in. silav li her awayî. 2/5/1986

D. Izolî

Babaê keleşê dodo ji diya xwe buye sala 1947 a, li gundê Lênûgrî ê. (eyneliya berê) li nehîya Ecmîazînê. Kalîkê wî Dodoê baba, ko gelek qewl, beyt, çîrok û qisêd cîmaetê zanî bûn, ber zaronga tîfal dînyaeke hêkayetî vekir, nava wî de hez kirin pêşda anî ber bi xezna cîmaetê ye zar.

Sala 1968 a, pêy kutakirina metebê re, Babaê keles unîversîtê Eriwanîyê dewletê para Kurdzaniyê de tê qebûl kirinê û sala 1973 a wê kuta dike. Pêy kutakirinê ew mekteba gundê ser navê Baxramîyan da (nehîya Ecmîazînê) derbazî ser xebatê dibe. Çawa dewsgirtinê dîrektorê mektebê aliyê pîrsêd hîn-bûn-terbiye kirinê da.

Sala 1974-da Babaê Keles rêdaksiya qazeta "Riya Teze" da dixebite, pêşiyê çawa tercume (wergêr), serwerê pare, lê niha katibê cabdarê (bersîvgêr)

Ewî hela salêd şagirtiyê de diefirand. Sala 1968-a qazeta (rojname) "Avangard" ê da şêera (helbest) wî ye bi sernivîsara "Qîza Kurd" bi zmanê. Ermenî neşir bû. Hema wê salê ji qazetê "riya teze,, da serhatiya wî yê pêşin bi sernivîsara "xaşxaş" neşir bû. Salêd xwendekariyê de mîqaledarekî qazeta "Eriwanê hamalsaran,, baş aktîf bû. Serhatî, mîqalêd wî wê qazetê de neşir dibûn û bi heweskarî dihatine xwandinê.

Serhatiyêd Babaê Keles wisa jî qazetêd "Grakan tert,, "Erêkoyan Erîwan,, ê de çap dibûn.

Eva berevoka nvîskarê cahilê pêşin e. ko em raberî xwendekaran dikin. Têma efrandinêd wî emrê cîmaeta me yî îroyîn e. Bi rabûn-rûniştandin, erf-edet, keysetê wê ve...

Emerîkê Serdar.

Gund nava çiya da bû.Çiya dora gund mil kutabûne milê hev,ew qeçe ki-rî bûn,te digot qey dixwazin ji dinê bidne birrînê.Lê gund mîna teyrekî bê minet baskê xwe bere-bere li berpala çiya radixist...

Gund dūrî nehiyê bû,navîna wanda her rê hebû,ko mîna kejkê nehiyê re dida girêdanê...

Berbanga sibê bû,Roê teze nezîr dida û pencê wê ye ewlîn (pêşin) serê çiyayê Axmaxaniye bilind radimûsand.Ba kî nerm dihat û xwe ji xwe re bîhna kulîlkê biharê,bîhna çiya dianî.Otomaşînekî (trambêl) "Volga,, ber bi gund diçû.Otoê de sê meriv bûn:Otoajo,kulfetek û xortekî cahil.

Wê sibê ji gund wan re têlê xistibûn,wekî pîrka Rihan nexwaş e...

Hersêk jî ker (bêdeng) bûn,melûl...

Ji wan hersêka kulfeta nava tefekûriyê (mijûl bûnê) diha kûr de bû.Ewê girmilê xwe dabû derê otoê,destê rastê dabû ber eniya xwe û ketibû nava mitala.Bîhranîna wê mîna guloka rîsvedirêşyan,vedirêşyan ber bi salêd buhurî diçûn...

"Demek pîrka Rihan nexwaş e,- ew fikirî- lê wekî... Na,na- ewê dilê xwe de got,-pîrkaRihan gotî bijî,, .Ewê ker pencera kêleka xwe vekir,serê xwe derxist der ve. û bîhranîna wê dîsa mîna pêlê cemê biharê yê li hev ketî rê nedane hev...

... Pîrka Rihan cînara wan bû.Mêrê wê zû ve wefat bûbû,ew bû û du zaroyêd wê - qîz û kurek.Pîrka Rihan kulfeteke rehm bû.Gund de qedrê wê gelekî zanibûn û çûk-mezîna jê re digotin "pîrkê,, ew,kurê pîrka Rihanê Mirad û Seyad tevayî dersxanekê de hîn dibûn.

... Seyad demekê li wê nihêrî.Belgîzar dîsa wisa rûnistî bû û ketibû nava mitala...Ewî zehf rind zanibû,wekî Belgîzar çî difikire.Nexwast dengê xwe bike,wê ji bîhranîna bide birrînê.

Ewî bi ker cixarek yêxist û dîsa li riya xwe nihêrî.Belgîzarê ev yek fehm kir û xwast ji bîhranîna bê birrînê.

- Seyad,- Ewê pirsî - saet çend e?

Raste,saet ser destê wê jî hebû,lê xwe û xwe jî zanibû,wekî mane tê de nîne ko dipirse.

- Heyšta bîst kêm e,-Seyad got.- Hê riya du saeta heye, ...
Kehr bûn.

Belgîzarê dîsa rojêd buhurî bîhr anîn...

... Ewana dersxana deha de hîn dibûn.Çend roj mabûn,wekî mektebê kuta kin û pêkine emrê teze.Nava xortê dersxanê de ewê texmîn dikir,wekî Mirad bi çavekî çûre li wê dinhêre û ew çav tenê êd hevaltiyê nînin... Hevala nav hev re dizîka xeber didan,wekî Mirad Belgîzarê hez dike,lê ewê derheqa wê yekê de tu tist vê re nedigot.

Rojekê... roja buyîna hevalekî wan bû.Çend qîz û xortê dersxana wan dilê xwe ber hev vekirin û yaziya xwe hev re dane girêdanê.Ew jî hêviyê bû,wekî Miradê nêzîk be,dilê xwe li ber wî veke.Lê Mirad nêzîk nedibû... Hingê Seyad bi laqirdî gote Mirad:- Malavao,te çi pozê xwe kiriye qura xwe û wisa em - tam rûniştî.Em zanin tu Belgîzarê hez dikî,rabe jê re gilîkî bêje, keçika mehrûm xwe de dişewite...

Lê Miradê şermoke wisa jî ji cî ranebû...

Seyad û Mirad hevalê hev a nêzîk bûn,eger hêkek jî biketa destê wan,bêî hev nedixwarin.Dersdara gava derheqa hevaltiyê de xeber didan,eseh mesela Miraz û Seyad dianîn.

...Otomaşînê lez diçû.Gîsk kehr bûn.Belgîzarê demekê li Seyad nihêrî,Wisa teherêkî,te digot qey teze dibîne.Ew du bû,yanê pêr,wexta Seyad dersxanê de laqirdî (henek) dikirin û heval didane kenandinê.Iro êdî lefê spî ketine porê wî.Hemû tişt qey bêjî xewn bû,xewneka şîrîn,ko hat û buhurî...

... Şev êdî nîvî dibû,gava ewana ji mala hevala xwe derdiketin,ew û Miraz tevayî çûn,tarî bû,ewê milê xwe kiribû milê Miraz û texmîn dikir,dilkê wî çawa nerehet lédixe.Wexta ewana nêzîkî mala wan bûn,Miraz destê wê girt û got:

- Belgîzar,diya min tenê ye,çi difikirî?...

Wana demekê li hev nihêrîn,Belgîzarê destê wî berda û revî malê.

Sibetirê,gava Belgîzarê av dianî,pîrka Rihan gazî kirê:

- Belgê,Belgê,ca elba xwe dayne mal,were,suxulê min te heye.

Belgîzar diçû û difikirî:Gelo çima gazî dike?wexta Belgîzar hate hundur pîrka Rihan berda hat,beşîrî:

- Rûne qîza min !

- Na pîrkê,- ewê got.- Ezê lez im,- û dora xwe nihêrî.

Mirad ne li mal bû.

Pîrka Rihan nêzîkî stêr bû,xurca bûktiya xwe derxist,dezmaleke girêdayî hilda û nêzîkî wê bû:

- Belgîzar,ez qurbana qîza xwe me,min eva gustîla bona nişaniya Mirazê xwe kirriye,ca hela binhêre,hişê te lê dibire?...

Rihan besirî.Belgîzar soro-moro bû û xwe û xwe jî nizan bû çawa destê xwe drêj kir hilda û kire tiliya xwe.

- Bimbarek be,- Rihanê gotê.

Belgîzar tevhev bû,gustîl ji tiliya xwe derxist,da pîrka Rihan û revî... Der ve dengê Rihanê kete guhê wê:

- Van roja ezê xwezgîniya bişînime mala bavê te...

" Lê wisa jî xwezgînî neşandin,, Belgîzarê axîneke kûr raşti.

Dest bi şer bû...Behsa nexêriyê mîna şûrekî dilê gund birrî.Ji gund gelek xortê teze berê xwe dane alava şer.Sibetirê Mirazê jî biçûna.Evarê ew û Belgîzar rastî hev hatin,gelekî cem hev rûniştin û azayî dane xemê cahiltiyê.Belgîzar ecêbmayî ma bû,wekî ew Miradê şermoke nava du roja da çiqasî hatibû guhastinê...

- Belgîzar,- Mirad gotê,- Ezê ji sibê herim.Diya min tenê dimîne.Mala xw îşka min dûr e.Hîviya min te heye,miqatî diya min bî.Nizam çawa dixwast fe hm ke,çawa hevala min,çawa cînar,çawa... Ewî xeberê kutasiyê negotin, lê Belgîzarê fikra wî zehf rind fehm kir.

...Seyad li kulfetê nihêrî.Ewe dîsa nava mitala da bû.Ewî texmîn kir,wekî hesinek dilê wî dişo.Nizanbû kumreşî bû,yanê tistekî mayîn.Ewî cixarek vêxist û gote Belgîzarê:

- Em,gotî sibê zû vegerin,wekî Miraz verêkin.

Belgîzar ser kur de vegeriya,destê xwe nav porê wî re bir-anî û serê wî danî ser sîngê xwe.

- Kurê min,ezê çawa du sala te nebînim?...

Ewana kehr bûn.Belgîzar dîsa kete nava bihranîna...

...Miraz heme zû-zû dinvîsî.Pîrka Rihan derdikete ber derî û gazî Belgîzarê dikir.

- Were lao,belkê axê me zemanê me re nemîne,em nexwendî man,nikarim namê

Mirazê xwe bi çavê xwe bixwînim.

Belgîzarê name dixwandin û pêre-pêre caba (bersîva) wan dinvîsî. Miraz timî pakêtê de du name disandin: Yek diya xwe re, lê ya din-bona Belgîzarê. Û nama wan diçûn-dihatin. Huba (evîn) wan bûbû kaxeza rûgirtî, alav dianî û alav (pêt, xurî) dibir...

Sê sal derbaz bûn. Belgîzarê tirê ew sê sal weedekî bê ser û bê bine, ko rojekê destpê buye û êdî xilasbûna wî tune...

Payîz bû, payiza derengî. Kewke berf serê çiya ketibû. Ew çend roj bûn namea Miraz tunebûn. Belgîzar bûbû kevotkeke perweşiyani. Ew û pîrka Rihan kêleka hev rûniştin û hêsrê xwîne ji çavê wan dihatin. Lê Belgîzarê gumana xwe nedibirî û ber dilê pîrka Rihan da dihat, wekî ber xwe nekeve, nama Mirazê bîn, eseh wê bîn. Lê wexta tenê dima, xof û sawê pê digirt, lê wekî?...

Û rojekê jî dewsa nama kaxeza Miraz a reş hat...

Şer kuta bûbû. Ji 24 xortê gund tenê sisê jê veşeriyen. Yek ji wan Seyad bû..

Sala bere-bere birîne gund kewandin. Eşq û şahî ko wextekî gund da temirî bûn, dîsa destpê bûn. Qîz çûne mēra, xort jî zewicîn.

Xwezgîniya gelek caran derê mala bavê Belgîzarê kutan. Lê Belgîzarê pê dabû erdê. Na ko na!...

Dê-bav, der û cînar ber dil de dihatin, wekî cahil e, emr pêşiya wê ye, ser bextê xwe rûmene...

Lê Belgîzar ser ya xwe bû...

Ëvarekê jî, ew 20 sal pêsda bû, pîrka Rihan, bavê Seyad û çend cînarê wan derî vekirin û hatne mal. Hinekî şûnda, wexta ewê heyatê de şuxul fikir, dengê bavê wê lê tesele bû.

- Xûşka Rihan zane- ewî digot- wekî Rihan bê destê hersê kurê min jî bigre, bavêje avê, dilê min ber wê dernakeve...

- Belgîzar kehr çû hundur.

- Belgîzar, lao, - pîrka Rihanê gotê - Şîrê diya te, li te helal be. Mirazê min çava da ma, lê tu Mirazê xwe şa be. Seyad xortekî baş e, hevalê Mirazê min e... Hêstirê wê rê nedidane hev...

Belgîzar nîşan kirin. Dawat nekirin, wekî dengê defê nekeve guhê Rihanê. Se yad,, ko pêy şer re înstîtûta dixtoriyê xilas kirî bû, nehiyê de dixebitî. Du roja şûnda Seyad û Belgîzar çûne nehiyê.

Timê gava lingê wan li gund diket, berê pêsin diçûne mala Rihanê... Wexta kur wan ra bû, pîrka Rihan hate nehiyê, çavronkayî da wan. Hingê Seyad û Belgîzarê qirar kirin navê Miraz kurê xwe kirin.

... Otoê nêzîkî gund bû. Dîtin ber derê mala Rihanê gele cimaet berhev buye. Ewana peya bûn û kehr çûne hundur. Pîrka Rihan paldayî bû û çavê li riya derî. Gelo hêviya wan bû, yanê?...

Pîrka Rihan venuhirî ser xwe û hate ruyê wan.

Seyad zenda wê girt û texmîn kir, wekî bedhal e.

- Ezê pa kim- Rihanê got û destê xwe bire bin bêlgî, destmaleke girêdayî derxist û gote Belgîzarê:

- Qîza min, ez zanîm ya min êdî bê feyde ye. Te digot pîrka Rihan Mirazê bê, wê eseh bê, lê kanê?...

Eva êdî sîh sale ez çavnêriya wî me... Belgîzar, - lêvê Rihanê ricifîn. Ewê desmal vekir û gustîla nav da pêçayî drêjî wê kir. - Eva nîşaniya Mirazê min e. Ezê ewê nedime qîza xwe û ne jî dixwazim erdê de min re birize. Han bila cem te be. Çawa bîhranîn...

Belgîzarê li Seyad nihêrî. Seyad serê xwe kiribû ber xwe, nava mitala da bû...

Ewê gustîl hilda û ser pîrka Rihanda xwar bû, eniya wê ya sar ramûsa...

Berbangê pîrka Rihan wefet kir. Pêy erdkirinê re ewana vegeriyan. Belgîzarê texmîn kir tiştêkî biha, zehf biha xwe re tîne...

sala 1974-a.

Evdo cînarê me bû. Obê de kesekî ji wî hez nedikir. Gelekî merivekî kut-kuto bû. Ser her tiştî çê û neçê xeber dida, lewma jî kulfet navê wî danî bû "serjink". Lê mēra jê re digot "metê". Digotin, wekî xana kulfeta wî destê wî xeysetê wî danavî bû û cahil-cahil mir. Ji xanê tenê kurek mabû, Seyid. Pêy mirîna Xanê re Evdo çû xwezgîniyê gelek jinebiya, lê kesekî ew nestend, çimkî dengê kumreşî û kute-kuta wî, xeysetê wî yî xirab li her dera belav bûbû û Evdo tev de bûbû dendkê jehrê. Lê çimkî ber bîhna wî kes tune bû, ewî jî jehra xwe li ser Seyid de dirêt...

Seyid xortekî bejnî-balî bedew bû. Meriv ji wî, xeberdanê, merîfetê têr nedibû. Lê tu were bavê ber heval-hogira, ber nas û nenasa kur kêm dikir, qerf-nûçik lê dikirin, menihêrî wekî Seyid qirdî-qanix bû. Seyid xwe de dişewitî mîna kizirka ser sêlê, lê çi bikira? ewî çiqasî jî bavê re digot, wekî nelazîme ber heval-hogira, ber nas û nenasa wî kêm ke, lê çare li Evdo nedibû. Ev yek wî re ne tenê bûbû xeyset, (xû) lê wisa jî ketibû nava xwîna wî û ewî texmîn dikir, wekî tenê kêm kirina kur êşa dilê wî datîne.

Gava deqekê Seyid ber çava wînda dibû, ew derdikeve nava obê û dikire gazî:

- Oro, teşxur, tu çi kula xwe digerî? hi, nebî qîza digerî? Ê bê mirdarê-geniyo, kê wê te bistîne, kî mintacê te û wê bejna kile-xar e...

... Lê Seyid rastî jî li qîza digeriya. Xortê gihîstî bû, gepîzer. Hevalê wî êdî xweyî yê kom û kulfeta bûn...

Gelek qîzên obê me dixwastin, wekî xortekî mîna Seyid bîstandana, lê tenê ne Seyid. Çimkî li çiyaêd me ne xwazil wî evdî, ko navê wî yî zêde hebiya. Êdî ew dibû benîştê deva heta roja mirinê.

Seyid şivanê pezê nêr bû. Xortekî pê ciriyayî û ser xwe, şivanekî pispor, mêrê obê gelekî jê hez dikirin.

- Wele, Seyid, - mēra wî re digotin- wekî wî keftarê bavê te nebiya, te destê xwe bavita kîza me kîjanî jî, nana kirin ji te re tune bû, lê...

Seyid alîkî ve şa dibû, wekî mêrê obê qedrê wî dizanin, lê aliyê dinêde jî ber xwe diket, wekî bavê wî buye aduyê wî...

Ëvarekê, wexta pez ber bi guhêrê hat, obê ecêbmayî ma. Seyid re tevayî qîzeke bedewe nenas pêşiya pêz ketibû, dihat. Mêrê obê berda çûn.

- Seyid, ew kî ye te re? - Apê Hesên jê pirsî.

Seyid soro-moro bû mîna qîzeke kezî.

- Sînem e...ji oba jorin...

- Qoçax,- mēra hev re gotin,- Mirazê we hev bibe, ser balgîkê kal-pîr bin.

Sînem mîna kareke xezala ye ji siya xwe bipiske, dūr sekinî bû.

- Bûkê can, Apê Hesên nêzîk bû û çû sêrî pê bî - bêpar bî, nan bî - dew bî.

Seyid xortekî qoçax e, xebatkar. Gora hevda bin, destê xwe bidne destê hev, bixebitin. Risqê merivê xebatkar kêm nabe.

- De bûkê hilde here mal,- Qeymesê Îsmayîl gote Seyid. Heftekê xwe re vēsa be, seba şivanê mîna te merî ruhê xwe jî nehêvişîne.

Seyid û Sînem çûne mal. Evdo ne malda bû. Ew du roj bû çû bû bajêr, penêr bifroşe. Xofeke giran ketibû dilê obê. Gelo wexta Evdo bē wē vē kirinê çawa qebûl ke? wē here bavê Sînemê re lev bē, yanê wē pêçkê bûk û zavê bigre, bavêje der ve...

Ecêb qewimî. Evdo dengê xwe nekir. Roja dinê çend rîspiyêd obê şandine mala bavê Sînemê, li hev hatin. Qereza dawetêke sivik kirin û obe şa bû. Wekî her tist wisa hêsan xilas bû...

Lê wexta kulfet hêşiya konê Mecîtê Îsê berev dibûn û teşî yê xwe dirêstin, pîrka hacê digot:

- Daê, hişê min alevêra Evdo û kur nabirî. Evdo merivekî li hev ketiye, tu were dîsa bela pêjgarî kur be; qerfnûçka lê bike û tu were Sînemê xerîb e, nav-nûçkê Evdo nebe, cih bihêle, here...

- Çawa bûkê,- Cem a Dsif got,- Bila bûkeke wisa mala min de biya, çavekî min tune biya.- jina hev re dikirine pore-por û heyfa xwe yaziya Seyid dianîn:

- Da daê, bextê sêwiya ku hatiye?- Besa şewêş digot,- wekî bextê Seyid hebuya wê sîrê diya xwe têr bixwara.

Mēra Evdo şîret dikirin, wekî miqatî zmanê xwe be. Berê başqe, niha başqe. Qîza xelkê mala wî de ne.

... Rojekê, nîvro bû. Seyid pez anî dana. Sînemê ha-hanga kulav danî, av anî. Seyid ser çavê xwe şuşt û destpê kir firawînê bixwe. Ewî teze parî nan kiribû devê xwe, wexta Evdo mîna cuniya dada hundur.

- Nan te bibe jehra mara, mirdarê-genî, teskxwur, te bihata pez bida bērî,

bila bidota, paşê. Nanê bireviya. Hela devê wî binêre, mîna devê tojenê genî.

Parî gewriya Seyid de ma. Rastî jî ber şilî-şilopa lêvê wî terikî bûn. Ew cih de sūcdar bû û li çavê Sînemê nihêrî. Lê dêmê Sînemê hatibû guhartinê, çavê wê firîbûne qêf (sêrî), û wan çava Seyid re digot, wekî tu badilhe-wa li vê dinê dijî, wekî tu kêrî tiştêkî nayê, wekî tu xweliya res î...

Seyid texmîn (wer zanî) kir hesineke ne eyan ji serî hetanî binê pehni-ya ew sewitand û xwe û xwe jî nizanî bû, çawa kire qarîn:

- Bavo...

- Bavo gotiye kul û ta, - bû hurminiya Evdo,

- Tu zeherê dixwî, lê miyê sor ber bēriyê koriyê de dişewitin.

Seyid nizan bû destê wî çawa destiyê şivdarê guvaşt û... Evdo li erdê veleziya...

Bû qûre-qûra Sînemê û cînar hedimîne mala wan. Ji serê Evdo xwîna gevez dikişiya û erd reng dikir.

- Mistiheq, - Apê Hesên got, - Te ruhê gedê belengaz xari bû, de îcar xwîna xw e de vegewize.

Cînara pîne (paç) sewitandin, bîso kirine birîna Evdo û serê wî pêçan. Seyidê feqîr dūr sekinî bû û ji çavê wî hêsira rē nedidane hev.

Pêy wê yekê re viqîn ji Evdo nedihat. Ew derb bona wî bûbû derseke lape mezin, ko ewî nava temamiya emrê xwe de ne standî bû.

- Lê ez qurbana destê te buyî, - pîrka hacê digot, - bēdîna re bēîmanî lazim e...

sala 1974-a.

Ew roja sisiya bû,ko evî bajarê nenas de bûm.Ji redakssiya ez şandî bûm,wekî tevî sêwrdariya jûrnalîsta bim,ya ko wî bajarî de derbaz dibû.Şêwrdarî kuta bû,min bilêta firindê kirrî,wekî roja dinê vegerime Erêwanê.Sûtkeke zêdetir hê mudetê min hebû.Raste,min şuxulê xwe kuta kiribû,lê nedixwast vegerime mêvanxanê.De ew qas jî heweskar nîne,tenê orta (navîna) çar dîwarê otaxa mêvanxanê de rûnêyî û tenê bûn mîna zûriyê pêy barana biharê-ye li ser kevira,bîhranînêd te bikole û dûe cixarê,ko weedê wisa hevalê te yî tekî tenê ye,kuxte-kuxte te ye û hêstra ji çavê te jor de bîne.Kê-kî,lê dilê min li tenêbûnê tehemul nake.

Ez nava bajêr digeriyam.Ji dikanekê diçûme ya din,ji sûkekê derbazî ya dinê dibûm,wekî weedê zû derbaz be.Wexta nêzîkî sûka bajarê a merkezîte bûm,nişke ve dengêkî kulfeta li min tesele bû,ko navê min dida.Ez fikirîm wekî deng ber guhê min ket,vê bajarê dūrî-deraz kê gotî gazî min ke? ez her demekê sekinîm û dîsa riya xwe de çûm.

- Selîm,- deng dîsa li min tesele bû.

Ez cih de sekinîm.Ser milê xwe yî rastê vegeriyam,bala xwe daê kulfeteke cahil xwe rast li min girtiye,tê.

Payîza derengî bû.Berfekî hûr hêdî hêdî dibariya.Kuliyê berfêa piçûk nerm dadanîn ser pirça potê wêyî biha.

Kulfet leze-lez dihat.

Rast bêjim,ez potêd jinan î a wî cûreyî hez nakim.Nizanim çima ew fikir serê min de rûniştiye,wekî ew pot mîna qalibê kûsiyane,ko bin xwe de ne t enê bejn û bala jinê,lê nazkahîya ruhê wan jî vedişêrin û nahêlin,wekî ew ana ber çavê me mêra bi temamiya bedewiya xwe wê bêne kifşê.

Ez wa nava mitalada bûm,wexta kulfeta nenas bi devê ken nêzîkî min bû, celtê destê xweyî rastê da guhaste destê çepê,destê xwe drêjî min kir û got:

- Roja te xêr,Selîm,bê tu aniyî,baranê tu aniyî van aliya.

Me hev silav kir û min gotê:

- Hazir bibîne,ne bê ez anîme,ne baranê.- Ji vê yekê zêdetir min nikaribû tu tişt bigota.Min bîhranîna xwe dikolan,lê nedihate,bîhra min,ev kî ye? ji ku min nas dike?

Min destê xwe sist kiribû, lê kulfetê destê min bernedida, dîkeniya.
kuliye berfê nerm dadanîne ser porê wê î reş. Por şil bûbû û dilopêd dena
reş ser sûretê wê de dihatin. "porê xwe derman kiriye" ,-ez fikirîm.

Ewê texmîn kir, wekî ez zûr bûme lê dinhêrim, bîhr naynim.

- Selîm, tu min nas nakî? - beşera ser dêmê wê sar bû.

Ez cih de hişk bûbûm.

- Bibexsîne, - min got, - ez...

- Ez im, mala te nekeve, - ewê ser hev zû zû got û destê min qayim guvast.

- Nazê me, qîza porqîçkê Dêresor, te bîhr kiri ye?

Wekî ewê wê demê bigota, ko ez esîla qîzapa te ye bextreş im, ko me du sa-
la pêşda bi destê xwe kire çal, niha ji gorîstanê tēm, diqewime min bawer.
kira, lê wekî ev kulfeta por reş "qîzka porqîçkê Dêresor e,, min bawer ne-
dikir...

- De bêje- ewê le çavê min dinêrî, - halê te çi ye, zewicî yî, zaro hene...
Çawa hatî vira?

Min jê re got, wekî zewicî me, wekî du zaroê min hene, qîz û kurek, hatime
vira tevî şewrdariya jûrnalîsta dibim.

- De bibexsîne, - Nazê got, - Niha weedê zaroya ye, wê ji mektebê (dibistanê)
vegerin, ez herim serîkî mal xim, bêm. Tu kîjan mêvanxanê de dimînî?

Min navê mêvanxanê, hejmara otaxa (ode) xwe jê re got.

Nazê destê min guvast.

- Cî kî de neçî, ezê eseh bêm te bibînim.

Ew bi gavêd xwe yî hûrik-mûrik dûr ket.

Tenê rêveçûna wê nehatibû guhastinê.

Ez teze ser hişê xwe de hatim. Lê Nazê tevî cimaeta bajêr bûbû û diçû. Dil-
kê min dikuta û dengê wî tenê min tesele dibû:

"Ku da diçî, qîzka porqîçke Dêresor, xewna mine zêrîn, tu ku da diçî? emir-
da her bona te min lê dida, bi te şa dibûm; ez gelekî te geriyam, lê min tu
nedîtî, niha êdî ku da diçî, ku da?" .

Nazê ber min winda bû. Ez nava mitale û tefekûriyê kûrda gihîştme mêvan-
xanê û westiyayî li ser cihê xwe veleziyam...

* * *

Oba me warê dagerê danî. Pez kirne tev keriyê û ez betal mam. Emê weke bîst roja li wîra bimana, pasê vegeyîyam gund. Oba me nêzîkî zeviyê gênim bû. Me zaroya firîkê gênim top dikir, qerexerman diqeland, pasê me şîlan top dikirin bona çayê, benîstê qanokê hişk dikir, bi gilîkî, sibê hetanî ê- v arê em nedihatine mal.

Ser çavê me ji pifkirina agirê qerexirman û firîkandina firîka tenî digirt, lê dilê me şa bû. Rojêd bêxem. Cêb û paşilê me şîlan û mormorîk bûn, me tirê em dinê de bê xem in.

- Ev mala kê ye, anê,- min ji diya xwe pirsî ko şuxulê xwe kuta kiribû û ber bi mal diçû.

- Mala Esê Casim e,- diya min got.- Wê bêne gundê me û hêrs gote min - here ser çavê xwe bişo, çima wisa ketî ser rengê cinawira.

Min ser û çavê xwe şust û çûme mal.

Ber stêrê me kulavek danîbûn û qîzkeke porqîçke Dêresor rûniştî bû zarokek dabû hemêza xwe.

Porê qîzkê qîçk bû, mîna smêlê genimê kirrik, lê sûretê wê mîna şîlanê sore herfî...

Ez ne hesiyam, wekî ew qîza Esoyê, navê wê Nazê ye.

Min şîlan û mormorîk kirine badiya mea mezin.- Hineka bide Nazê,- diya min got, kulme şîlan hilda û derî ve derket.

Min şîlan û mormorîkê lapê rind nav re bijartin, kire tasê û ber Nazê danî.

-Bira, şîlan gelek in?- ewê pirsî.

- Çiqas bixwazî,- min gotê.- Em her ro diçin, tê bê yî?

- Wekî diya min bihêle...

- Şîlan jî hene, qerexerman jî, mormorîk jî, benîstê qanokê jî !

- Benîst jî,- çavê Nazê çirûsîn û min dîna xwe daê, wekî ew mîna şîlanê reş in.

Diya min hat, gote Nazê, wekî diya wê cî (nvîn) daniye dibê bila gede bî-ne.

Nazê birê xwe da ber milê xwe çû. Wê şevê dilê min de tîstek dixuliqî (diafirî), lê min nizan bû çî ye. Her min tîstek texmîn dikir, wekî dixwa-zimsibe zû ron be û ez Nazê bibînim.

...Sibetirê em rabûn,wekî herne şîlana,em teze binya obê ketî bûn,wexta me dît,ko Nazê jî destê birê xweyî çûk girtiye,pêy me tê.Ji qîz û kurêd hevalê me ewê tenê ez nasdikirim û wexta em gihîstine tûmê şîlana û me tûm par ve kirin,Nazê xwast min re hevaltiyê bike.

Me mîna gurê çile carekê ve hucumî (êrişî) ser tûmê şîlana kir,min tex-mîn kir,wekî Nazê nikare biçine.Stiriyê tûmê şîlanê destê wê qul dikirin û destê wê xwînê de sor bûn.

- Tu meçine,Nazê,- min gote wê.- Han torbe bigire û kêleka min bisekine wexta kulma min tijî bû ezê vala kim e.

Pêşiyê Nazê qayil nebû,lê dît,wekî îlaca wê tune,stri destê wê berbat dikin,qayil bû.Ehmedê piçûk dabû pêyî minminîka (pîrîk),dora me dicû û dihat,car-cara jî dikire ginegin.

Min tu wexta evqasa zû zû şîlan berev nekirî bûn.Bextê me re tûmê me gelekî rind bû.Şîlanê sore herfî bûn.Wexta meriva hevekî diguvaştin,mî-na hingiv destê meriv ve digirtin.Min torbê xwe û Nazê dagirtin û der-bazî tûmê şîlanê reş bûm.

- Tava meha Havînê a kutasiyê diqijiland.Xudanê ser min re avitî bû.

- Hinekî vêsa be,-Nazê gote min û pê pêsa şalka xwe xudana eniya min paqij kir.Destê wê hêdî li ser eniya min re şimitî,min tirê dostanê sor-kerî danî ser eniya min û ez paşda veciniqîm...

Min şîlan kirine sê para.Parekê Nazê,yeke Ehmed û yeke min.

Nazê nedixwast,wekî em mîna hev parve kin û hela parê bidne Ehmed jî.

- Te zehmet dîtî ye,- ewê digot.- Ez zehf razî me,wekî te min re jî be-rev kirin,êdî para Ehmed çî ye ?...

Em vegeriyane mal.Me wê rojê ne qerexerman qeland,ne jî benîşt girt,Nazê got,wekî diya wê gotiye dê zû vegere.Wexta Nazê cû,nizam çima,min jî nexwast,wekî bimînim,heval jî bî me re vegeriyan.

- Heyf me benîşt neçinî,- Nazê got.

Min qaba pitikê ji cêba xwe derxist û cûme benîşt raberî wê kir.

Demekê çavê min û Nazê hev nihêrîn û ewê destê xwe drêjî qaba pitikê kir.Min dît destê wê hêdî diricife,mîna dara li ber bê.

- Zehf razîme,- ewê cûmê benîşt hilda û destê xwe zû zûka paşda kişand.

Ez wê şevê dereng razam.Nazê qîzka porqîçke dêresor,li ber çavê min

ne diçû.ewê kûra qerexermanê,ko me wê rojê lê nekirî bû,dilê minda dada bû û pê pêşa şalka xwe pêşdikirê,wekî agir gur be.

Roja dinê em dîsa çûne şîlana,wexta ez û Nazê ser tûmekî cûda man û kulma min tijî bû,min xwast valakime torbê,ewê destê min.zendê de girt sûretê min ramûsa,torbe avêt û revî,ez li ber tûmê şîlanê rûniştim;keleke gîrî da qirka min û min li torbê Nazê nihêrî.Torbe wergeriya bû,şîlanê reş û sor rijiya bûne erdê û mûrmûrik li ser wan re dibeziyan...

Nazê heftrenga serê xwe vekirî bû,avêtî bû ser girmilê,bi her du desta qilîckê wê girtî bûn û kûre-kûra wê bû,digîriya.Heval,parçekî dûrî me bûn.

Ez ber bi Nazê çûm.Ewê xwe avite hemêza min,serê xwe sîngê min ve guvaşt.Paşê bi herdu desta serê min hemêz kir û mîna baweliya radimûsam.

- Ez te hez dikim,Selîm,te hez dikim!...

Min bi kefa destê xwe devê wê girt wekî dengê wê negihîje hevalan,lê dengê wê ber kevirê çing dadiket û zinginiya baxîr bû.

Me torbê xwe dagirtin,em derketine hêsû yê,lê heval êdî nedihatine xanê (xuyayê).

- Porê min kur buyê,dûrî Ehmed,- Nazê lez got.- Diya minê min bikuje,-û revî.

Ez li hêsû yê rûniştim û min dîna xwe da Nazê,porê wê yî qîçk li ber bê bela-bela dibû,lê dêrê wê yî sor,min tirê sone ye ko nîske ve ber piyê min hişyar buye,difire...Ku da diçî porqîçka minê dêresor...

...Nazê êdî nehate şîlana,ez jî neçûm,em dageriyane gund.Mala wan serê gundî jorîn ji xwe re avayî çêkir.Ez û Nazê tevayî dersxanekê de hîn dibûn.Min tenê wextê dersa,yanê ji pêş hevala navê Nazê hildida,lê wexta em t enê diman,min jê re digot "qîzka porqîçka dêresor" û Nazê kincê çî rengî jî li xwe kira lê dihatin,lê gava ji min dipirsî,gelo dêrê teze lê tê an na,min digotê,wekî tenê dêrê sor li te tê û roja dinê Nazê Esê dîsa dêrê sor li xwe dikir.Nizam çima,serê min de ew fikirrûnistî bû,wekî bêyî dê rê sor Nazê ne Nazê ye.Dersxana me de hevalê me hay ji huba (evîn) min û Nazê hebûn,lê Tayarê hevalê minî nêzîk carna dikete kirî min û digot:

Wekî Nazê bibî mala we jî,tuê tenê dêrê sor lê kî.

- Eseh,-min got û em dikeniyan.

Me mekteb kuta kir.Min û Nazê şuxulê xwe da înstûtiya dıxtoriyê (bijîjkî) Nazê hate qebûlkinê,lê ez der mam.

Ewê payizê kaxeza minê eskeriyê hat.Sibetirê ez çûme înstîtûtê cem Nazê ewê dît,wekî ezî meede kirime.

Min kaxez da destê Nazê.

Min tirê ewê ber xwe keve,lê Nazê şa bû.

- Oxir be,- ewê got,- du sal in,tê herî - vegerî.

- Lê înstîtût,lê tu? - min melûl gotê.

- Mefkire,eziyê min,Nazê destê xwe bire nav porê min.- Ne înstîtûtê bireve,ne jî ez,

- Ew kenî,- xê silamet qulix ke,vegere ezê alî te bikim.

* * *

... Min rojê du name Nazê re dişandin.Min derheqa hemû tistî ji werzandî-nêd sibê zû hetanî razana êvarê Nazê re dinvîsî.Ewê zû zû caba namea min didan û ji namê Nazê jî ez derheqa gundê me,heval-hogira da pê dihesiyam.

Tev min xortekî Dris qulix (dihewand) dikir.Navê wî Vîtalî bû.Her car wexta min namê Nazê distendin,Vîtalî kêleka min rûdinişt û hevî dikir,wekî jê re tercime bikim.Min tu tist ji Vîtalî venedisart.Vîtalî xortekî dilnazik bû,dengbêj bû û rind gîtarê dixist.

- Ez xwezila xwe te tînim,pismamê min.

- Ewî her car digot.- Kifsî heye bextê te aniye,sîrhelalek rastî te hatiye,lê Nataşa min,- Melûliyeke xwe dida dêmê wî,- qet namekê ji min re navîse.

... Ew du hefte bûn namea Nazê tune bûn,êvarê wexta ez û Vîtalî otaxa me ya razanxanê de rastî hev dihatin,ewî melûl-melûl li min dinihêrî.

- Tunne?...

- Tunne,- min kurt bersîva wî dida.

Min texmîn dikir,wekî Vîtalî ji min geletir ber xwe dikeve.Axir wexta min wî re namea Nazê dixwandin,min zehf rind texmîn dikir,wekî ew wê namê derheqa Nataşê de difikire,rojêd buhurî tîne bîhra xwe û li wan roja ve dijî.Lê niha namea Nazê tune ne,niha ew roj bere-bere tîne bîhrkirinê...

Min ji Tayar name stend.Berî vekirina namê min xwe guñehkar kir,wekî heta niha Tayar re nenivîsiye,Bila here derheqa Nazê de pê bihesê,Çima namê xwe tune ne?

Min nama Tayar xwand, destê min piyê min de hatin û name ji destê min kete erdê.

"Selîm,- ewî namê de nvîsî bû,- ez zanim tu nama Nazê re dişînî. Edî mesî-ne. Çendekî pêşda yekî înjênêr (mihendis) hat ew nîşan kir, dibên bajarekî dūr dimîne. Nazê jî şuxulê xwe guhartiye, wê here wira hîn be...,"

Vîtalî, ko hatibû hundurê otaxê, zûr bûbû li min dinêrî, pirsî:

- Mal da qeza qewimiye?

Min hemû tişt jê re got.

Wê şevê ez û Vîtalî ranezan, ewî gîtarê dixist û distira:

Hon jî qîzno, me bîhr dîkin,

Û hez dîkin hinke mayîn,

Lê eşqê me hon bîhr mekin,

Ax, sîrîne eşqa pêşin.

Wê şevê li ber çavê min tûmê sîlana bûn, zeviyêd genimê kirrik, gundê me û qîza porqîcke dêresor, ko nava rê yêd bîhranînêd min re diçû, mîna so-neke (navê tēyrekî) ji meriva veciniqe, bifire...

* * *

... Min qulixkirine xwe ye eskeriyê kuta kir û vegeyame mal. Gund de ez pê hesiyam, wekî mala bavê Nazê jî ji wira bar kiriye, çûne nava qewm û pismamêd xwe. Ez wisa jî li ser rêça Nazê vebûm... Lê îro, wexta deh sala zêdetir derbaz buye, gelo ne xewn e, wekî min Nazê dît.

Ez weha di nava fikir-mitalada bûm, min her tiştêk texmîn dîkir, wekî dilê min li vê rasthatinê, ko wan salêd pêşin de ez ewqas hewce bûm vê şa bûnê.

Min tirê ez ku jî Nazê bibînim, ewê mîna berê be, porî qîçk, mîna smêlê genimê kirrik, sûretê sor, dêrê sorî wê le be... Lê Naza min îro dît, ew nîn bû, na, ne qîza xewnêd min a zêrîn bû...

Hêdîka sê caran derî kutan. Min derî vekir. Nazê hate hundur û xwe re bî-na gulavêd Fransiyaê biha anî.

- Bîbexşîne,- wekî derengî ketim,- ewê çentê destê xwe giran danî ser textê.- Heta min xwarina zara daê, heta tivdareke xwe dît. Resît jî ne li mal e,- ewê giran nefesa xwe kişand û potê xwe êxist.

- Resît mērê te ye ? - min jê pirsî.

- Erê,- ewê li çavê min nihêrî,- înjînêrê neftê ye.Salê deh roja li mal da namîne,niha jî çuye şimalê (bakur).

- Çend zaroê te hene,Nazê? - min hêdî jê pirsî.

- Dudu,du kur:Seyid,Rizgar,yek heyst saliye,yek jî heft.

Me demekê xwe kehr kir.

- Tu aqas jî nehatî guhartinê,- Nazê gote min.- Tenê hinekî kok buyî.

Em herdu jî kehr beşerîn.

- Min bîhr kir,niha birçî yî.- Nazê rabû ser xwe û çenta destê xwe vekir,xwarin,botilge qonyak danî ser textê.Fîncan anîn,sûsa qonyakê vekir û kasê me dagirtin.

- Eşqa rasthatina me,- Nazê kase xwe hilda,kasea min xist û carekê de ser xwe de kir.

Destê min lerizî,mîna wî çaxî,çaxê Nazê destê xwe drêjî qaba pitikê kir,wekî cûmê benîşt:hilde.

Min kehr vexwar.Sûretê Nazê bere-bere sor bûn.

- Çima kêfa te xwaş nabe,- Nazê gote min.

- Tu şa nabî bona rasthatina me?

Min xwe kehr kir.

Nazê dîsa kasê me dagirtin.Min texmîn kir,wekî çavê min nava vê kulfe-tê de dixwazin tîstekî bibînin ji wê qîza porqîcke dêresor,lê tu tişt tune,tu tişt,û dilê min bere-bere şa dibe,wekî tune...

Nazê kasea xwe vexwar û gote min:

- Min ramûse.

Min destê xwe histuyê Nazê re kir,lê germayî ya berê tune bû.Min tirê min destê xwe daniye ser bûzê.Nazê serê xwe danî ser milê min.

- Tê bîhra te,- Nazê got,- wexta me şîlanê reş dixwarin û te ez ramûsam d ewsa ramûsana te ser sûretê min mabû,me jî texmîn nekiri bû.Ez cûme li mal,diya min dît û min "hevrişkeke" çivir xwar.Min te re negot.Wê rojê şûnda diya min nehişt,wekî wekî ez herime şîlana.

Otaxê de bere-bere bû tarî.

- Zaroê te ê mal de bitirsîn,- min gotê.

~Bnam hatiye mala me mêvanî,- ewê got.- Lewma min tu nebiri mal.

Ez kehr cihê xwe de rûniştim.

- Xewa min tē,- Nazē got.- îzne hebekî serê xwe deynim.

- Kerem ke,- ez ber bi derî çûm.

- Neçe,- Nazē dey li min kir.

Ez demekê sekinim,min tirê lingê min erdê ve hatine dūrinê.

Ez derketime der ve.Berf hê dibarî.Min eniya xwe sparte pencera sivde-
rê û li kuliye berfê nihêrî.Ewana nerm,nazik dadanîne erdê...

Min bihîst,wekî yek nêzikî min dibe.Vegeriyam,Nazē bû.Ewê desmala xwe
çavê xwe ve guvastî bû û hêsrê wê rê nedidane hev.

- Bibexşîne,Selîm bona rojêd buhurî.Ez zanim dilê te yî temîz e,- ewê
kaxezek drêjî min kir.Eva têla mala me ye,eger weedê te hebe,têlê xe û
kaxez kire beriya min.

Sivderê de bû reqe-reqe pehniyê sola wê.Nazê diçû...

* * *

Firinde bilind,zehf bilind difirî.Biniya me de ewrê spî mîna kerî pezê
qerqaşî xwedayî ber bi avê here,dikişiya.Min pencera firindê re li roê
dinihêrî,ewê penca xwe dakutabûne ser ewra û ewr dibiriqîn.Min tirê li
ser wan ewra tu rûniştî,qîza porqîçke dêresor,rûniştî û ber bi xewnêd
minê zêrîn diçî...

Tu xewna minê zêrîn û ez tu wexta,tu cara nahêlim kes te biherimîne...

sala 1976-a.

Seyîd çû otaxa profesor. Profesorê kar rûniştî bû, bi her du desta dêmê xwe sepe kirî bû û ketî bû nava mitalêd kûr. Ewî carekê ve hatina Seyîd texmîn nekir.

-Selam, profesor, -dengê Seyîd te tirê ji bîreke kûr hat.

Profesor kûr û dûr berçavikê xwe re li Seyîd nihêrî û hêdî serê xwe hejand, silava wî wergirt.

Seyîd tu cara profesorê nasê xwe wîsa melûl û westiyayî nedîtî. Bû. Ew te digot qey carekê da kal bûye, girmilê wî danizmîne û berçavik pejmûrde ketne ser poz.

Wextê çav li Seyîd ket, destê profesor lerizîn û bona Seyîd xemgîniya wî texmîn neke, destê xwe pişt dexla sendaliyê da veşartin.

-Qewata min der bû, Seyîd, -Lêvê profesor encax li hev çûn û hatin...

Ewî dît çawa du histêr ji çavê Seyîd gulol bûn, ketine nava ruyê wî yî ne kurkirî.

Profesor giran ji cih rabû. Seyîd dît, wekî ew serda -pêda dilerize, mîna dareke palûtê ye şer alqeke mayî li li ber werzebaê payîzê.

-Zarê wê î nemînin Seyîd, -profesor hêdî ber, bi derî çû, -naê qenckirinê Xwîna wê... İzna wê tune bîne... Zara bîne jî wê nemînin. Min çar sala pêşda tera gotiye. Rizqê wê tune. Çima dikevî ber gunê xwe jî? Dinêrî, eva cara sisiyane, hon vê ecêba giran li ber çavê xwe dibînin.

-Çi şewrê didî profesor? -Seyîd mîna gunekarê ber dazdaniyê bisekine, -Pirsî. Profesor demekê li ser milê xwe re vegeyriya ser Seyîd, bi destê rastê berçavikê xwe edlandin û got:

-Çi hêvî Seyîd, eger naxwazî bê zuret bimînî, çiqas zû ewqas bas. -Profesor dî derî ve derket.

Seyîd tirê nava mējû yê wîda bombe teqiya. Dinya dora wî zivirî û ewî encax xwe zeft kir, wekî nekeve...

Seyîd derket. Xeberê profesor mîna kêra destê wî mējû yê Seyîd dibirî. "Çi hêvî". "Çiqasî hêsa dibêjî, profesor," -Seyîd bi xwe re difikirî. -Na, profesor, ew yek nabe, tu wexta nabe, bila bê zuret bim. Ew ne qar e, qar ew e wekî merî xwe û xwe ji emrê xwe, ji rojêd xwe yê buhurî, xwe û xwe ji xwe çî hêvî.....

Seyîd çû sūkê, wekî Gulîzarê re xwarinê bibe nexwasxanê.

...Gulizar qîza cînarê wan bû.Berxê salekê bûn.Rojêd zarotiyê de çiqas tevayî "mal-mal,, "çavgirtinok,, "pîncokî,, "Lîling,, Lîstibûn.Tevayî jî cûne mektêbê,cer kursîkî rûdiniştin...

Wana nizan bûn sal çawa derbaz dibûn.Rojekê jî dê û bavê Gulizarê qirrar kirin,wekî mala xwe barkin,herne bajarê Tilbîsê,nava qewm û pismamêd xwe.Gulizar û Seyîd hingê koma neha bûn.

... Ew roja kutasiyê bû,ko ewana dersxanê de kêleka hev rûniştî bûn.Seyîd nedixwest,wekî zengilê navberiyê lêxe. "xwezil evê demê heta-hetayîê bikşanda,-Seyîd difikirî,-Awa kêleka hev rûniştana û tu kesî em ji hev neqetandana....,,

Lê zengil wextê xwe de kire zingîn.Gulizarê aliyê diwêr rûniştî bû. "Xwezil Seyîd ji cih ranebuya,-ew difikirî.-Em pênc deqa jî kêleka hev rûniştana,, ... Lê Seyîd rastî jî ji cih ranebû.Hevala der ve gazî Gulizarê kirin,lê ew ji cih neleqiya.

Kêfa Seyîd tunebû,ewî zanibû,wekî zû ve huba wî û Gulizarê firiye dilê hev,Lê herdu jî şermoke bûne,sirr a xwe hev diyar nekirine."Gulizarê sibê here,-Seyîd difikirî,-gotî jê re bêjim,, ."Seyîd dimîne,-Gulizarê belg-e kitêba ber xwe werdigerandin,giva dersê ber çavê xwe re derbaz dike,-gotî bêjmê,, .

Zengilê dersa berî kutabuyîne lêda.Çil û pênc deqa şûnda evana ji hev biqetiyana.Dersalîteratûrê bû.Kara dersdar gelekî ji Gulizarê hez dikir.Lewma jî ewê wê rojê ders derbaz nekir.hêvî ji şagirta kir,wekî ker bin. Ewê gazî Gulizarê kir û hêvî kir,wekî tenê ezberiya bêje.Koma wan da kesekî mîna Gulizarê ezberî nedigotin.

Dersxane ker bû.Qibe-qiba dengê Gulizarê bû mîna dengê çivîka baharê ye ko hêlîna xwe dihûne.Şîrêd derheqa hub (evînî) û hezkirinê de mîna gezoê jî lêvê Gulizarê dibarîn.Ewê,xwezma,şiêra (helbest) "dar şêrîne berê xwe ve ,, Rind digot.Û kesî nizan bû,wekî ew helbest Seyîd nvîsiye. Ew sirr a wî û Gulizarê bû.

Dersxane sekînî bû.Dilkê Seyîd lêdida mîna hespekî pirbezayî firna bikute.Zengilê kutasiyê kire zingîn.Mekteb ser hev re çû.Lê dersxana nehada tu kes nedixwest ji cih bileqiya.

Heval û Gulizar hatîne ruyê hev,xatirê xwe ji hev xwestin...Seyîd û

Gulizar mîna her car dîsa tevayî ber bi mal çûn.Seyîd.destê xwe kiribû cêba xwe.Kaxeza ko ewî wexta dersê nvîsî bû,destê xwe de mist dida û difikirî: "bidmê an na ? ,,,...

Ewana xew nîzîkî malê kirin.

-Gulizar,- Seyîd cih de sekinî.

Qîzikê li wî nihêrî.

Seyîd kaxeza cêba xwe derxist,daê û lezand...

* * *

Wê êvarê Seyîd li bin dara bîyê serê bexçê wan sekinî bû. Wê bê an na? Kaxeza, ko ewî ncîsî bû,hat berçava."Gulizar,ez te hezdikim,herko tu jî min hez dikî,êvarê seata neha were serê bexçê me,bin dara bîyê. Seyîd,, .

Seyîd xwe gunekar dikir,Wekî gelekî kurt nvîsiye.Gotî nameke pak bin-visiya.Heyîna dilê xwe jê re şîrove kira.Hema hilda carekê re kurt-Kurmancî nvîsî : " Ez te hez dikim,tu jî min hez dikî ?.. Seyîd gelekî fikirî û hate ser wê fikrê,wekî ji wê yekê zêdetir,bixwasta jî,nikarbû binvîsiya.Çimkî Gulizarê rind ew nas dikir mîna pênc tiliyê destê xwe û tiştê teze wêre şîrove ke,ewî texmîn kir,wekî cayîz nîne.Seyîd weha na-va mitalê de bû,wexta Gulizar hat...

...Ewê şevê ewana bin dara bîyê de gelekî rûniştin.Herduya jî zanibû wekî gelek tiştê wan heye,ko hev re bêjin,Lê te qey digot bîhrkirine, wekî ruhberin û zmanê wan heye.

Hîv li ser serê dara bîyê re sekinî bû û te digot qey guh dide dilê bengî û derheqa padişê xwe-Roê de difikire.

Gulizar ji cih rabû,dara bîyê hemêz kir û gote Seyîd:

-Tê vê darê hiz kî ?

-Dar şîrîne berê xwe ve,-Û ewî Gulizar hemêz kir,hêdî darê ve guvast.

Hîvê perda ewra da navîna xwe û dinyaê.

Evîn şîrîne berê xwe ve...

Gulizarê bi xeberêd guhastî ve helbesta Seyîd ezberî got.Û wana cara pêşin texmîn kir,wekî çawa evîn diafire...Wê şevê ewana derheqa wan rojan da difikirîn,wekî wê timê hev re bin.hela navê zaroyên xwe jî lê kirin: Elî,Karê.

-Tu zaroê me hez dikî,Seyîd? -Gulizarê hêdî pirsî.

Seyîd Gulizar hemêz kir,ser çoka xwe da rûniştandinê û got.

-Weke zara ezê tenê diya zaroka hez dikim.

* * *

...Hema wana zû be zû hev re diçûn dihatin,Ewan hema mîna pireke ne a-
yan du dilê bengî dûr ve hev re didane girêdanê.

...Du sala şûnda Gulizar hate Erivanê.Ew û Seyîd ve ûnîversîtê (zanîngeh)
de hatine qebûl kirinê.Hisret û cehfê du sala hatine bîhr kirinê û ewa-
na bawer jî ne dikirin,ko du sala dûrî hev bûne,wekî nava wan sala de
tenê bi nameyan hay ji hev hebûne.

Gulizarê timî derheqa dara bîyê de dipirsî.Ewê dixwest pê bihesiya
gelo xeberê bin darê da bîhra Seyîdde ne,an na.

Seyîd digot,Wekî dar dewsa xwede ne û hêvîyê ye,wekî kengê dîsa wê
herne "sertêdana,,wê.Ewî ji Gulizarê vedîşart,wekî sibekê rabuye dîna
xwe daye ko bavê dara bîyê biriye.Çimkî ewê li ser mêw ê tirî yê dikire
sîh û tirî rind nedigihîştin...

* * *

...Pêy kutakirina ûnîversîtê re Seyîd û Gulizarê hev stendin û bajêrde
man.Seyîd kete aspîrantûraê (bijîkî),lê Gulizar bû dersdar.Ewana bê-
sebr hêviya zaroyê xweê pêşin bûn.

Seyîd didît,wekî Gulizar çawa tivdarekê zarê dike.Dergûş aniye,paçika
hazir dike.Lê... zaroê pêşin nebû qismetê wan.Karê heft mehî de nexwes
ket,mir.

Zikê didua de Gulizar giran nexwes ket.Tixtora re encax li hev hat,
wekî emrê wê xilas kin.Hingê profesor Seyîd re got,wekî Gulizar gotî
êdî zaro neyne...

* * *

...Çendekî şûnda Seyîd Gulizar anî mal.Ewî texmîn dikir,wekî Gulizar
vê carê zehf belengaz buye.Lê ew ber dilê wê de dihat,her tişt dikir,
wekî Gulizar berxwe nekeve.Seyîd texmîn dikir,wekî ev derba girane di-
duwa îcar dilê Gulizarê girtiye."diqewime profesor jê re gotiye,wekî
zaroê we ê nemînin? Na,profesor nabêje,ew ne merovekî wisa ne,-Seyîd
difikirî.-Min lavayê xwîna wî kirine.Ew nabêje,..

Gulizarê ji Seyîd hêvî kir,wekî wê çendekî bibe mala bavê wê.Ewê gilî
da,Wekî wê berxwe nekeve û her tistî bîhr ke...

Mehekê zêdetir derbaz bûbû. Seyîd hêviya Gulizarê bû, lê Gulizar nedihat Rojekê jî, wexta Seyîd hate mal, dîna xwe daê nameyek paş dêriye. Ewî pêre pêre destnîsara Gulizarê nas kir. Şa bû, name sîngê xwe ve guvaşt û serê xwe hejand.

-Lê Gulizara min, te çima adrêsa (navnîsan) vegerandinê nenvîsiye. -Name vekir, kaxez ramûsa û xwend: "Selam seyîd can. Bibexşîne, ezîzê min, wekî dewsa hatina min, tera name dişînim. Çimkî, texmîn dikim, wekî hatina min êdî ne cayîze. Ez bêbextim, naxwazim tu jî ruyê min de bêbext bimînî. Min wisa jî zani bû, wekî tu tiştêkî zanî, lê naxwazî li min re bêjî. Ez Tilbîsê çûme ser tixtor û her tiştî hesiyam. Ezê tu wexta zaro ya nedime ber milê xwe. Xwîna min hilnade, lê te min re nedigot...

Yaziya min jî wisa ne. Tê bîhra te dara bîe a serê bexçe we? Te ez dixapandim, wekî dar dewsa xwe de ne. Wexta cara pêşin ez hatime mala we min dît, wekî dar birî ne. Çimkî berê wê tune bû û bi hebûna xwe ve ew nahêle tav bigihîje rezê başqe (bê avî), wekî berê wan bigihîje. Kulfeta mala min jî dara bê ber e. Tê bîhra te helbesta te a "Dar şêrîne berê xwe ve,, ? Rastî wisan e! Kêra lazim in darêd bê ber. Çiqasî jî ew bedew bin, Hez kî rewsa dinê, yek e, tu tiştê wan tune ser emirda zêde kin. Û eger meriv wan dinerin, dinêrin wekî tenê bedewiya wan ve hijmekar bimînin Lê bedewî jî, çawa eyane, heta-hetayê namîne, ew jî tê guhastinê...

Ez zanim tu ecêbmayî bimînî, wekî min navnîsana vegerandinê nenvîsiye. Tê bêjî xwe re nedîtiye? Na, ezîzê min. Niha ez êdî Tilbîsê namînim. Merivekî roja mînda rastî min hat, Kulfeta wî miriye û du zarê biçûk sêwî hiştine. Niha ez mala wî de dimînim. Zanim çî xwesbextiye, Seyîd, wekî gava zaro gazî te bikin "Bnê ,, Tu jî, wekî bibî bav, tê şîraniya wê yekê texmîn kî. Mêrik xortekî gelekî heyf e. Me navê zarê wî guhastin û danîn: Elî û Karê. Tê bîhra te min û te qirar kiri bû, wekî van navan zaroê xwe kin.

Seyîd, ezîzê min, hêvî, reca (tika) ji te dikim min bîhr ke û zû bizewice. Yazi li ser bextê min rûnişt, l-e min nexwest li ser bextê te rûnim. Ez tu wexta te bîhr nakim, hetanî ruh ber qefesa min de hebe...

Tenê hêvîke min ji te heye, gava dizewicî û silametî zaroyê te hebin navê wana bîhr nekî: Elî, Karê.

Bi silava Gulizar,, Seyîd ker li ser dîwanê rûnişt. Pakê çerixand û li ser mohr a wê xwand-Bajarê Batûmê ye,, Raste, derva hê ronkayî bû, lê ber çavê Seyîd bû şereş û ew ber bi dîwêr çû, wekî lambê vêxe....

- Were em îro herne gundê me, -Te melûlî li min nihêrî. -Îro yekşem e, ka-rê te a mayîn jî tune ne.

Min çavê te da hesreteka kûr û nebuhurî dît ber bi meskenê (avahî)zarotî û cahiltiya me. Û min nexwest xatirê te biskînîm. Em bêjin min tu wexta xatirê te neşkandiye, xwazma van mehêd axiriyê de, çaxê dibînim, wekî tu dereceke tengda yî.

-Axir tu duhalanî, -min çavê te nihêrî. -Rê dûr e, -min ber xwe de got, -wê bona te çetin be.

-Çetin nîne, -dengê te de daxazî hebû, -Em herin, xwe te bîhr nekiriye? Îro deh salê qirara me tamam dibin. Ez çî zanîm ezê îcar xilas bim, an na...

-Bêhişî xwe xeber nede, -min hêrsa xwe rakir.

-Ev çî giliye te re buye xişm, xilas nabim, ha xilas nabim, xwe tu ne zaro yî. Paşê jî xwe tu kulfeta pêsin nînî. Ew rê pêşiya her yekê ye. Bona te xwe ne cara ewlîn e, wekî tu ditirsî?

Te dengê xwê nekir. Çavê te demekê li min nihêrîn û te serê xwe ber-jêr kir. Ser bengzê (gwîn) te min hesreteke bê sûc dît û ez teslîm bûm. Hinekî şûnda min avtomaşîna meye "Jîgûlî", derxistê ber derî û em ber bi gund leqiyân. Em diçûne gundê me, ko deh sala pêşda em jê dûr ketî bûn. Em diçûn ber bi meskenê zarotî û cahiltiya xwe, ber bi şerkaniya heyetî-ya (hebûna) me...

Tu kêleka min rûniştî buyî û te bi çava menzila (dûrahî) rê dipîva.

Avtomaşînê rê radîçand. Her car, wexta berê xwe didime gundê me, dilê min de bêhemdî min bîhranîned zarotiyê hişyar dibin, mîna belgêd kitêbe-ke gelekî heweskar zû zû ber çavê min re derbaz dibin û ez pê re nagihînim texmîn kim. Lê ko zarotiya min destpê bû û li ku kuta bû. Tenê ez tiştekî zanîm, wekî gava berê xwe didime gund, hesîn-hesreteke kûr ko ez wextê mayîn texmîn nakim, dilî min disoje...

...Zaritiya min tê ber çavê min. Demekê. Kurkekî reşotankî, zilamekî por-kurîşk li ser loda giyê, yanê hafa gēlî rûniştî, kitêbê dixwîne. Lê qîzi-keke porqîçk, çavê sût mîna ezmanê tas, şivêta minminikekê dor wî diçe tē, zmanê xwe derdixe û ruhê wî de dilîze. Kurik ser qîzikê de hêrs na-keve. Kitêba xwe dide wê û peyayî gelî dibe. Hinekî şûnda vedigere, paşê û cêbê (berik) de gûz sincê biyanî, bîvok, şîlan...

-Kur-qîz çî ferqî,-min destê xwe bîre nav porê te.Ewled-ewled e!

-Ez jî zanim ewled-ewled e,-te destê min danî ser kefa destê xwe,-bona dê ferqî tune,lê bav kura hez dîkin!

-Efsenetiye,-mîn got,-min qîza xwe hez dîkir.

Te xwe ker kir.Hêja min texmîn kir,wekî min birîna teye kevn êşand û hiştêreke germ ji çavê te gulol bû,kete ser destê min.

Me xwe ker kir.Otomaşînê rê dipîvîya.

-Hingî em gund derketine,tu çend cara çuyî?-te ji min pirsî.

-Du-sê cara,-min caba te da.

-Lê ez rast îro deh sale neçûme,-te ber xwe de got.-wexta diçuyî,-te berê xwe da min,-diçuyî gêlî ?

-Ne qirara me heye,-min caba te da,-deh sala carekê em hev re meskenê zarotî û cahiltiya xwe.

-Sal çiqasî zû derbaz dibin,-te got.-Min tirê duhî bû...

Tu ketî nava mitala.

Nişke ve dîdema gund ber me vebû.Dûr ve topê "kaniya sor,, hate kifşê û gund mîna miqnatîzê em ber bi xwe kişandin.

-Aliyê rastê dagere,kuda diçî,-te milê min girt.

Demekê min tirê ez ji xewê şiyar bûm.Rastî kuda diçim?Deh sale em ji gund derketine.Niha ne mala me wire,ne mala bavê te,ne jî malêd meriyê me...

Min otomaşîn aliyê rastê dagerand,ber bi gêlî.

Fêza Kefrê "zingzingo da,, em sekinîn.min derê otoyê vekir,alî te kir wekî peya bî.Em hêdî daxilî gêlî bûn.Çûn û ser Kefrê "zingzingo,, rûniştin.Tava payîzê şîrîn bûbû û ji kevir germayîke xweş dahat.Hetanî binê gêlî du gav bûn.darê payîzê zer wergirtibûn û belgê wan diwesiyar.Xuşexuşa çemê zenguyê bû,çawa ko deh sala pêşda.Ewê roja payîzê,wexta vira li ser vî kevirî,me fehm kir,wekî emê hêdî gêhiştine û me soz da hev,wekî emirda timî tevayî bin û deh sala carekê bêne vira,li meskenê zarotî û cahiltiya xwe...

Te gustîla tiliya xwe derxist û hêdî kûvir da."zingzing,, bû zinge-zinga kevirê "zingzingo,, û rojêd çuyî hatine bîhra me...

...Paşê ew xortê reşotankî por qurîşk û qîza porqîçke çav sût mezin bûn.Bûne qîz û xort.Lê evîna wana,ko ji zarotiyê hebekî vir de destpê

-Hêdî bajo,-te destê xwe danî ser destê minî rastê.-Leznekeve,axir...

Te xeberê kutasiyê negotin.Min fehm kir tu çî re dibêjî û baê avtê (otomaşîn) sist kir.

...Qîzika porqîçke çav sût,gûz,sincê biyanî,bîvok,şîlan dikirine pêşa xwe,çavê xwe digiritin û sûretê xwe nêzîkî kurik dikir.

-De...

Û qîzik dilerizî mîna xweşxweşika ber bê.

Kurik sûretê wê radimîsa.Ew bû heqê wî.

Qîzikê çing dida mîna berxika virnî û digote kurik:

-Lê tu,tu kesire nabêjî?

-Tu kesî re,-kurik mîna mêrê mezin bersîva wê dida.

-Sibê jî ezê bihêlim tu min maç kî,-qîzkê digot û direviya mal...

-Çî difikirî,-te min nihêrî.

-Nafikirim,-min hinekî dereng bersîva te da.

-Lê min texmîn kir,wekî tu difikirî,-beserek ser dêmê te peyda bû.-

Naxwazî bêjî?

Min zani bû,wekî tu xeyîdîyî.Min xwe ker kir.

-Ez bêjim tu çî difikirî?-te destê xwe danî ser destê min.

-Bêje,-min demekê te nihêrî.Û cara pêşin texmîn kir,wekî nava rojê axiriyê de dêmê te çiqasî hatiye guhartinê.Te poz daxistiye,çavê te kortê de çûne û sifetê te qey dibêjî drêj buye,arê gewr xwe avitiye ser çavê te."wekî eva qîztî wiha biya,teê hiz kira?..-Nişke ve dilê min de dengê ji min pirsî.Min tirê te ew deng seh kir.Min kêleka xwe de ker (bî dizî) te nihêrî û dît,wekî te destmala xwe derxistiye,neynik (hîlî-) daye ber xwe û arê ser çavê xwe paqij dikî.

Min destê xwe danî ser milê te.Te li min nihêrî û dengê ko,hêja dilê min de ji min pirsî bû,xwe û xwe jî cab (bersîv) da: "Ne mana vê yekê xwesbextiya te ye jî...,,

Û cara pêşin bû,wekî min xwe û xwe gunekar kir.

-Te ne got,ez çî difikirim,-ez keniyam û min xwest te ji nava mitala derxîm.

-Tu difikirî,-sorankê xwe da dêmê te,-kur ê me re bibe an jî qîz?...

bûbû, ew kiribûne ruh û qalibek... û wana fehm kir, wekî emir da dūrî hev nikarin, tu wexta nikarin bijîn...

-Binêr, -nişke ve te kêleka kevir nişanî min kir.

Min jorda nihêrî, dareke sincêye biyaniye biçûk bû, ko teze nikand nikandî bûn. Sincê pê ve birî bûn, tenê du libê herifî nava belga de mabûn.

-Tê bîhra te? -tu keniyayî.

Ça naê bîhra min? wexta ez ew kurkê reşotankî porkurîşk bûm, lê tu qîzka porqîçke çav sût, min jî te re darê piçûk kokê de radikir, dianî. Me sinc dişêlandin, lê dara piçûk nava xwelî de dinikand (vedîşart, an dikir çalê) wekî mezin be bibe bax û wexta me didît, wekî roboiro darê me hişk dibin, em ber xwe diketin. (xemgîn dibûn) Me hingê nizanbû wekî dora kevirê "zingzingo,, tenê qatek xweliye, lê binda kirîşe û sel û dar tu wexta nagirin.

Gelo ki ye ew kurik, ko bê şik dara sincê hezkiriya xwe re aniye, sinc şêlandine û dar nikandiye? Tu kî bî jî pismamê nenas, wekî îro ya sibê bēyî, binêrî, wekî dara we hişk biye, ber xwe mekeve. Ew ne ko ji dîlsariya evîna we ye, wekî dara sincê hişk biye, lê ji xweliya dora kevirê "zingzingo ye,, 'kîjan qateke, lê binda kevirên kiriş...

Ez ji cêba xwe qelem (pênûs) û kaxezê derdixim, wisa jî dinvîsim û ciqlê darê ve dikim.

Tu jî dixwînî û dikenî. Em kevirê "zingezingo,, nihêrîn û diçine nav baxê gēlî. Belgê daraê zerbuyî bin lingê me de xişexîs û em li ber dara meye sincdarê disekinîn...

...Kurkê reşotankî porkurîşk tê ber çavê min. Bûbû xortekî qemerî bejn-bilind û li ser koka dara sincdarê bi nukulê kêrê herfê (tîpê) navê x xwe û qîzka porqîçke çav sût, ko bûbû qîzeke bedewe xamaye gēhistî û li kêlekê sekinî bû, dinivîstî...

-Ku ne navê me? -te jî min pirsî.

Min çavê xwe li koka spîndarê gerandin. Gelek navê teze hatibûn nvîsarê. Nenas bûn. Ji navê keviya min tenê du nav naskirin: "Elî, Besê,, .Elî hevalê min î zarotiyê bû. Ewî Besê hez dikir. Lê qîzikê caba huba wî ne da û çawa bîhranîna rojêd buhurî tenê ev navêd nvîsandî mabûn: "Elî, Besê,, Me navê xwe encex nas kir, diha rast tenê herfê pêşin û kutasiyê (dawiyê) mabûn. Dara spîndari qalcikê (qaşik) xwe guhastî bû.

Em çûn li devê çemê Zenguyê rûniştin. Xuse-xuşa çem bû. Deh sala pêşda bû, tê bîhra te, çemê min î delal. Dîsa em wa li kenarê (kevî) te rûniştî bûn. Ez bûbûme xwendekar, hatibûm, wekî xatirê xwe evê qîzê, te, gêlî, dara spîndarê û kevîrê "zingzingo" bixwasta. Nizanim hingê hon, çemê min î delal, dara minê spîndarêye nebirkirî û kevîrê "zingzingoyî" hizkirî, melûl bûn, ya na, nizanim, çimkî ez emanê we nizanim, Lê ev qîzka melûl bû. Melûl bû, çimkî emê her êvar tevayî nebûna mêvanê we, em ji hev dûr diketin, ez diçûme bajêr, ew gund de dima...

-Em herin, -te nişke ve gote min, -Piştî min, êşiya. -Min destê te girtî û em hêdî hilkişyan.

Hingê jî, tê bîra te, em wa tevayî hilkişyan, min destê te girtî bû. Deh sala pêşda. Gelo hebe, wekî em dîsa tevayî vê rê va hilkişin, tu kelegîrî buyî. Min destê xwe stuyê te re bir, ber dilê te re hatim, wekî timî, hema gava weedê min hebe, ezê bêm û emê tevde peyayî gelî bin. Lê hingê, cara ewlîn, te min re got, wekî mala we dixwaze ji gund bar ke...
...Wê êvarê jî mala me tu nîşan kirin. Çendekî şûnda wê ji gund bar kir...
Sala dinê mala me jî cih guhastî bû. û meskenê zarotî û cahiltiya me dûr ma, mera bû xewn...
û me qirar kir, wekî deh sala carekê roja nîşankirina me, bibine mêvanê meskenê zarotî û cahiltiya me.

...û niha em li vir in, li serkaniya heyetiya xwe.

-Bilezîne, -nişke ve reng ji te çû, -halê min xira be.

Em ber bi bajêr vegeeriyam. Min dixwast ser te da hêrs ketama, wekî te ev riya dûr da pêşiya xwe lê... Min qemîşî (berketin) te ne kir.

-Bajar dûr e, -te gote min, -ber bi nehiyê bajo.

Em çûne nehiyê. Rokurtikê Payizê bûn û tariyê bere bere erd hildicinî. Wexta em gihîştine mala welidandinê. Du kulfet ketine bin milê te û tu birine jorê. Ez jêrê mam û min texmîn kir, wekî xofeke ne eyan kete dilê min û ez jî tirsiyam bona emrê te. (jiyana te) Eva zikê diduyane. Zikê pêşin de tu zeyîtî çûbûyî mala bavê xwe û wira jî razayî. Ez pê hesiyam, wekî encax doxtira ra li hev hatibû emrê te (jiyana te) xilas kir. û niha tirsî te ketiye dilê min jî. Ez heyatê da bê sebr diçim-têm û çavê min li riya dêrî ye.

Tu bes tune. Heyatê da êpêce meriv berev bûne.

Dergevana pîr car-cara dêrî vedike, navê yekî hildide, çavronkayî dide û dîsa dibe xirpiniya kilîtê.

Aha otomaşîneke "Volga,, tê rast ber dêrî disekine. Xortek sa-sa jê peya dibe, dêrî dixê û kinca dide dergevana pîr, navê kulfetê "Palatê" dibêje. Hinekî şûnda kulfetek pêçekî ber mila derdikeve derîda, peyî jî yekî cahil kubar-kubar tê. Xortê bextewar pêçekê ji hemêza kulfetê hildide. Zara radi-mûse û sa-sa ber bi otomaşînê tê.

Merivêd ko heyatê da sekinîne bi beşera xweş wî xortî rê datînin. ... Û nişke ve tê ber çavê min. Du sala pêşda bû. Min cihê xebatê da tēlêx-ram stend, wekî tu razayî û mera qîzek buye. Şabûna min bê hed û hesab bû. Wê demê min tirê ez merivê dinyayê lapî (pîr) bextewar im. Ez bûbûme bav! Çi bextewarîke mezin! Ez hatime mala bavê te. Sibêtirê wê tu bişandana mal. Û aha em ber derê mala welidandinê sekinî ne. Nişke ve dinêrim tu tē yî. Pêçek (li paçika pêçayî zaro ye) ber milê te û ez teze fehm dikim, wekî dinyayê de xweşbextî çiyê...

... Nişke ve navê min hildidin. ez ser hişê xwe de tēm û dinêrim, wekî dergevana pîr e, gazî min dike. Ez lez diçim. Ew nava pînekî spî de tiştêkî girêdayî dide min û dibêje:

-Kincê kulfeta we ne, bibin!

Ez li çavê wê dinêrim, lê ew serê xwe dihejîne, wekî hay ji tiştêkî nîne. Ez, kinca ker tînim, datînim otoê.

-Em navê keçê çî daynin, -hingê dengê te kete guhê min, -min gulizar daniye.

-Navekî rind e, -ez sa bûm. -Rastî jî guliyê wê zerin?

Tu serê xwe dihejîni, wekî erê.

... Gulizar mezin dibû. Me gelekî lê hiz dikir. ewê zaroyî qey bējî him mala me, him dilê me tijî esq û şabûn kiribû. Me jê re leyistokê cûre-cûre kirrî bûn û wexta pê destkê xweyî piçûk wana re dileyist, me tirê ji şabûna erd ji bin lingê me direve û emê ji bextewariyê hişê xwe winda dikan.

Lê Gulizer heft mehîyê de nexwes ket, mir.

Ez naxwazim wan rojê giran bîhr bînim.

Ewana rojê emrê minê lapê çetin in. Ez gelekî ber xwe diketim, lê min nedixwest, wekî tu vê yekê bihesî. Ez ber dilê te de dihatim. Lê... Şûsa dilê

te kûr şkestî bû. Te leyistokê Gulizarê dîwêr ve dardakirî bûn û timî te li wan dinihêrî û hêsir ji çavê te gulol dibûn. Min zani bû, wekî tu hefîstî dibî, lê...

Dibêjin dem birîna dikewîne. Diqewime wisâ ne? Rojekê soro-moro buyî te gote min, wekî duhalanî. (zaroyan nexweş) Û min texmîn kir, wekî eva salekê zêdetir e, ko cara pêşin şabûn kete dilê me. Rojekê jî min dît, wekî te leyistok veşartin. Ez şa dibûm, wekî te bîhr dikir... Lê tu ditirsiyayî. Xofeke mezin ketibû dilê te, wekî çetin xilas bî. Cara pêşin dixtora encax emrê te xilas kiriye. Ez ber dilê te de dihatim, wekî zikê pêşin de gelek kulfetê cahil dikevîne wî halî...

Niha şev nîvî buye. Tu deng û behsek ji te tune û dilê min de jî xofeke (tîrs) mezin e.

Westiya me. Êdî nikarim herim-bêm û ser kursî encax rûniştîme. Min xwest cixarekê bikşînim, lê bîhr anî, wekî her du top cixarê min jî zû ve xilas bûne... Heyatê da ez tenê mame û yek jî qerewelê kal, ko nava heyatê diçetê û rehet tizbiyê xwe dikşîne. Car-carna nêzikî min dibe, pê dihesê, wekî hela tu behs tune. Serê xwe dihejîne û nava heyatê (turt) diçetê...

Nişke ve reqîna dêrî hat. Qîzeke cahil, xeleteke spî lê, şa ber bi min hat Min tirê dinya dora min dizivire...

Qîzikê destê min guvaşt û tîstek got, lê çî got, haê bîhra min! Min tirê êdî ez dangan nabênim...

-Çavê we ronik, we re kurek buye. -Qîzikê şa got. Pencê roê ê pêşin dabûne serê çiyaêd dora merkeza nehiyê ye bilind, otomaşîna min rê raçand, lê rê ber min bûbû bê serî bê binî, bûbû bextewarî...

sala 1975-a.

Bervê vekir. Kalê rabû bêra darinî ya kevn ji ber arîka gomê kişand, hews rês kir, paşê hilkişiya ser avayî berfa ser lodê, ban temîz kir. Kurê giya bir, kire afira her çar peza, ji qelaxê du kerme hijik hildan û çû mal. Hewa hişkî bû û kalê diricifand. Sobe hêdî dişuxulî. Hurmeta wî ber sobê rûniştî bû, kartol kiribûne pêsa xwe, spî dikir, davête qaska piçûk, dibû çilpiniya avê û kartol binê qaskê diketin, dibû reqîn...

-Çavê min rê dikîne, -hurmeta wî şuxulê xwe xilas kir, qalçkê kartola, ko pêsa wê de berhev bûbûn, bir vala kire derdana bermalê, pêsa xwe dawsand û hat kêleka kalê rûnişt. -Divek şemal bê? -ewê çavê kalê nihêrî.

Kalê ker (bêdeng) kerme dişkênandin, dikre sobê. Paşê daxik çaviya sobê re kir, agir lihev xist. Çû pê qaba qonservê, ko xar kiri bû, kiri bû derdana neftê, ji debo neft anî û ser kerma da (keşkûr) kir. Bû gulpiniya êgir, sobe nerm hejiya, alava (pêt, xurrî) germ mal hilda.

-Dibêjî şemalê bê, erê, -ewî li hurmeta xwe nihêrî û eks kenîya. -Çavê te ronik, şemalê bê, lê?..

Kalê devgîlkê sobê a çûk hilda, agir hemdî xwe kerme girtî bû, dişuxulî. Ewî daxik kire çaviya sobê, wekî sor be. Devgîlk (qapax) danî, ji cêba xwe qutiya xwe derxist, cixarek pêça. Daxka sorkirî der xist, cixara xwe vêxist, qulapeke kûr lêda û got: -Şemal roja xwes zehf hatiye, îcar ma vê babaxerê derê te veke.

-De tu wê peya bê, -hurmetê qask danî ber xwe û kartol hûr kirin. -Dibên pêşda kişandine, Otoê hukumatê danê.

Nişke ve derî hêdî kutan. Kalê û hurmeta wî ve her nihêrîn û herda jî ber bi dêrî lezandin.

-Lê min digot, -hurmeta wî şa bû.

Kalê derî vekir. Sadoê namebir bû.

-Roja we xêr, -Sado got û kaxezek drêjî kalê kir. -Têlêxram e, apê Elî, -û defter raberî kalê kir, -kerema xwe vira qol ke. (imza ke)

Kalê cihê ko Sado nîşandaê, qol kir. Berçavkê xwe danîn, xwand: Bavo, İsmayîl Sorik derxistine, herke gund de şîrê kerê heye, hebe şîr bîne. Şemal,, .

Destê Kalê lerizî. Hurmeta wî, ko ker kêlekê sekinî bû, jê pirsî, çi qewimiye. Kalê jê re got.

-Kera mala Smoê Cewo çendekî pêşda firq buye.

-Sado got, -wê rojê min jî bona zarê me anî.

Kalê qoşek hilda û Sado re çû. Hinekî şûnda ewî şîr anî.

-Qîza Efo, cê ka kincê min derxe.

-Ro çû, ka tuê çawa herî? - Bû tûfe-tûfa hurmeta wî.

-Cehenema min kirî, -Çav buriyê kalê tevhev bûn, -xwe caniya min caniya İsmayil ne çêtir e.

Hurmetê ji qutiye kincê mēr anîn, ber danîn.

-Diqewime ez îsev nikaribim vegerim, -ewî hurmeta xwe re got, -gazî xayla-za xûşka xwe ke, bila bê cem te razê.

-Sehet çi ye? - hurmetê jê pirsî.

Kalê dest bire beriya xwe, zincîra zîvina zirav kişand, bistiye sazkirinê hêdî guvaşt, qalpaxê sehetê vebû.

- Duda xevtiye bîst deqe, - kalê sehet kire beriya xwa. - qe pere cem te hene? Hurmetê dest bire berpîştaxwe, kîskê xwe derxist, vekir û kaxezekî sê Manatiyê (pereyê Ermenistanê) qerçimî (qurmîckî) raberî kalê kir:

- Xêrê nebînim, evî perê cem min. Min te re got jî, neçe wan qaf-qopa mekire!

Kalê ker sê Manat hilda, qoşê nava qezatekê de pêça, kire beriya kûrkê xwe û der ket.

Berfê dîsa destpêkiri bû dibarî, pêre jî baekî sar dihat. Kalê xwe li merkeza nehiyê girt, çû.

Çiqas diçû, berf diha qalim (stûr) dibû. Lê rê hê gelek ma bû. Sapokê wî şil bûbûn, av dikşandin û lingê kalê serma dikirin. Lê ewî te digot, sar-serma bîhr kiriye..

Ewî gelekî İsmayil hez dikir. De kîjan kalik neviyê xwe hez nake? Lê kalê tirê hez kirina wî başqe ye. Havîna, wexta İsmayil dianî cem xwe kurkê piçûk jê hêvî dikir, wekî ew dixwaze timî cem kalkê be, wekî bajêr de hinda mala wana, ewqas hêsinayî, kulîk, şîr û qatix tune. Wekî ne dê û ne bav mî-

bavê bû. Tîştêkî bixwe, gund de çî jî bidêyî, na-na nake.

Berfê ser çavê kalê dixist, kincê wî şil dibûn, giran dibûn. Lê kalê dilezand, wekî pê kî (gav kî) pêsda bighîje İsmayil.

Merkeza nehiyê de ew pê hesiya, wekî otobusa kutasiyê nîv sehetekê pêsda leqiya ye. (çûye)

Rojê Şemî bû û wî zanibû, wekî otobusê mayîn çetin hebin. Destê kalê erd-ezman qetya bûn û ew ker li ser rîya ber bi bajêr diçû-dîhat.

Nişke ve otomaşîneke "Volga,, ber wî sekinî.

- Tuê herî bajêr xalo? - otoajo şûsa pencera kêleka xwe daxist û jî kalê pirsî.

- Belê,- kalê got û poşman bû, wekî rast got. Axir cêba wî da tenê sê Manat hebûn. Ewî destê xwe ker bire cêba xwe. Sê Manatî cihê xwe de bûn.

Tuê çî bistînî? - kalê li çavê otoajo nihêrî.

- Çî bistînîm,- otoajo xeyid got,- çima tu nizanî vê berf-baranê otomaşîne ku hatine. Ez zehf zorê nadme te, pênc Manatekî...

Rengê kalê teyirî. Destê wî cêbê de lerizî û tiliyê wî xu dan.

- Aqas li cem min tune,- kalê got û bona otoajo texmîn neke ew çî halî da ne, dest bire beriya xwe, sehet der xist û nihêrî. Sehet heft bû.

Sehet otoajo xweş hat. Ewî jî kalê hêvî kir, sehet hilda, lê nihêrî. Sehetê beriya van axîniya dîsa bûne edet. Lê seeta wa bedew ewî cem tu keşî nedîtî bû.

- De wekî perê te tune ne,- otoajo got,- seeta xwe bifroşe min.

Berçavê kalê bû dûman, germeke ne eyan da qafê (serê) wî û ewî tirê li ser keramê bûzê (cemedê) sekiniye û ha-ha bûzê bişkê û ewê têkeve-berê. Lê dema dinê şabûneke ne eyan kete dilê wî. Wekî seetê bifroşe, perê rîya wî yê hebin û wê gavekî pês de bighîje İsmayil.

- Difroşim,- kalê got û hizir kir, wekî dilê wî firî gewriya wî û hewa têra wî nake.

- Çend Manata bidme te, xalo? - otoajo pirsî.

- Hema te çî da,- xeber encax jî devê kalê der ketin. texmîn kir, wekî.

- Bimbarek be,-kalê xwest wa bêje,-lê beser tenê demekê ser lêvê wî bîter bû û temirî...

Otoajo bîst û pênc Manat da kalê û teklîf kir,wekî rûne.Kalê qincilî ser hev mîna merivê sûc ser de be.Otomaşînê ber bi bajêr lezand...

...Ew sehet bavê jê re bi ga kî kirî bû.Ewî hingê xort bû û wextê wî zewacê.Gundê wan da tek-tûka merivê xweyî sehet hebûn.Bavê gelekî kurê xwe hez-dikir,Lawê wî tenê bû.Ewî sehet bir,ser da nvîsandin,wekî bîhranîna bavê wî timî cem bimîne.Deqekê sehet ji beriya xwe dernedixist.

- Eva jî bajar,- otoajo got.-Riya min heta vira ye.Taksî gelek in,têy wexta ra bighîjî cîh...

Tarî keti bû erdê.Kalê demekê cih de sekinî.Nizanbû westiyayî bû,yanê derdê sehetê ew demnandî bû.Ronahiya isqê bajêr cûre-cûre berçavê wî dire-qisîn.

- Tu hîna virayî xalo,- dengê wî tesele bû.

Kalê li ser milê xwe vegeriya.otoajo bû,ji ber avayê pêşber hat li ber wî re çû.

Kalê ser hişê xwe de hat,dît,wekî ew ber avayê (xaniyê) Şemalê...

* * *

Berbanga kûr kalê rabû,cû eniya neviyê xwe ramûsa,dey li kur kir,wekî wê vegere.Şemalê texmîn kiri bû,wekî bavê wî şev rehet raneza,wekî tîstê-kî tewatî nedidaê.Ewî kulfeta xwe re got.Jinê gotê,wekî kale,bêy hummeta wî xewa wî naê.

Şemal xewarî kincê xwe li xwe kirin,bav mecbûr kir,wekî tîstê bixwe,lê kalê nesekinî.

Ber dêrî şemal hêdî,wekî kulfeta wî nebîne,gote bavê xwe.

- Perê riya te hene? - tu xweş bî lao,- kalê dêmê xwe sape kir,wekî he-sîna dilê wî texmîn neke,- şukir...

Kalê lezand,ew ji mala kur,ji bîhranînê xwe direviya...

* * *

Baltûz û bacanaxê Şemal ser İsmayil de hatibûn.Hinekî şûnda Sêvdînê o-toajo hate hundur,wekî wana bibe malê wan.

- Sehet çi ye? - bacanaxê mezin pîrsî.

Sêvdîn dest bire beriya xwe,zincîra zirav kişand,bistiyê sazkira wê hê-dîka guvast û qalpaxê wê vebû.

- Donzdeh ye.

Gişka heweskarî sehetê nihêrî.

- Kerema xwe bide binhêrim,- bacanaxê mezin got.

Sehet ji destê yekî derbazî destê ê mayîn dibû.Şirqînek dilê Şemal hat.

Ew sehet nas e.Ku dîtiye? Axiriyê sehet kete destê wî.Ewî sehetê nihêrî û ser qalpaxê wê xwand."Bîhranîna Eliyê kurê min re.Semend,, .

Rengê Şemal çû.Ewî tirê sehet pêtê agire ko kete ser destê wî.Belê,seheta bavê wî bû.

- Te ev ji ku aniye Sêvdîn? - Baltûza Şemal pirsî.- Seheteke rind e,orî-jînal e.

Beşerek li ser dêmê (rû yê) Sêvdînî qure peyda bû.

- Seheta wa cem tu kesî tune.Ew jî bextê min anî.Duhî êvarê ez ji nehiyê dihatim.Kalek dihate bajêr.Perê riya wî tune bûn,sehet firote min.

Şemal nişke ve texmîn kir,wekî sehet mîna tizûrikî xwîna destê kefa destê yê dimiye.Û ewî xwe gunehkar nas kir ber bavê xwe,kurê xwe,Însafa xwe û ber vê seheta bê ruh...

* * *

...Kalê berêvarê gihîşte mal.Hurmeta wî li ber sobê rûniştî bû û hîviya wî bû.Pey pirs-pirsiyara re ewê kalê pirsî,sehet çend e,ne wexte şîva pêz e.Kalê destê xwe bire beriya xwe û ha-hanga xwe paşda kîsand,te got qey marekî serê bêçiya wî da.

Hurmetê li kalê nihêrî.Rengê wî teyirî bû.Devê beriya wî vekirî bû û zincîra zîvine zirav nedihate xuya kirinê...

Ewê ker (bêdeng) cî (cil,nvîn) vekir û kalê kete nav.

sala 1976-a.

Cara pêşin bû,wekî ewana xewle rastî hev dihatin.Ew çend roj bû,ko hev re bûbûne nas.Xwendekar bûn.Xort bajêr de nas bû û qîzik her soqaq û meydan,bexce û avayî,bi gilîkî qul-qarçêd bajêr re dikire nas.Westiyar.Qîzîkê got,wekî bona wê rojê ewqas êdî bes e û lazime hebekî vêsa bin.Xort ew bire nava xasbexçe.

Wexta çûne hundur,kulfeteke por spî nava bêx de digeriya,gava çav çahîla ket,beşerek li ser dêmê wê peyda bû û bi çava aliyê bexceyî çepê nîşanî wan da.

- Vira re dibêjin "qurçê bengiya,, - xort li qîzîkê nihêrî.

Qîzik li ber dareke spîndarêye bilind sekinî,bi tiliya qalçkê wê re lîst û gote xort:

- Bila eva bibe dara me.

Xort kenî û li-ser rûniştoka kêleka spîndarê rûnişt.

- Eva jî rûniştoka me!

Payîz bû.Belgê dara yêr zer buyî diweşiyar,mîna minminîkê qîçik nava hewê de perwaz didan û nerm dadanîne ser erdê.Qîzîkê destê xwe drêj kir,du belg nava hewê de girtin û kire nava qatê kitêba xwe.

- Tu payîzê hez dikî? - ewê xort pirsî.

Xort destê wê girtin û li çavê wê nihêrîn:

- Ez te hez dikim!

Nîske ve bû gure-gura ewrên payîzê.Baranê reşand,her du jî kincêd payîzê yêr tenik ve bûn.

- Bila dara me,me star ke,- xort destê qîzîkê girt û çûne bin dara spîndarê.Baranê gur kir.Pîskê baranê nava çiqê dara spîndarê re direşiyane wan.Û her du jî rind şil dibûn.Hewa carekê de sar bû.Bû çeçe-çeça dev-dranê qîzîkê.Halê xort jî ne tu hal bû.

Kulfeta por spî,ko nava rêz digeriya,bîhnçikiyayî xwe wan re gihand.Ha-ha- ha xelata xwe êxist avête ser serê xwe û her du kirine bin milê xwê, mîna çivîka ser hêlînê.

- Xwendekar in- kulfeta por spî pirsî,

- Xwendekar in,- qîzikê caba wê da.

Kulfetê hezningeka kûr rahîst.

- Kurê min xwendekar bû,înstîtuya dixtoriyê de,lê...Ewê serê cahila sîngê xwe ve guvaşt.

Qey bêjî hewaê têra wê nekir,ji çavê wê du hêsir gulol bûn,yek ket ser sûretê qîzikê,yek jî ser sûretê xort.

- 41-ê çû ser.Nehat...

Ewr cawa ko nişke ve top bûbûn,wisa jî bela bûn.Tava şîrîn da nava bexçê.

- Pêy baranê re bîhna bexçê me xweş e, - kulfetê got û bi pîneyî destê xwe rûniştok ziwa kir.

Xort cixare vêxist.Qîzik ketibû nava mitaala.Ewê çavê xwe ji kulfeta por spî nedibirî,ko pêsberî wan belgêd dara yên weşiyayî gêzî dikir,diki-re nava ava çêm û çêm dibir.Xort qoncê cixara xwe avit.Kulfeta por spî hemdê xwe nêzîk bû,daçiviya,qoncê cixarê hilda û avête derdana qlêrê.

Qîzikê li xort nihêrî.

- Şerm e,Exmed,du gavin hetanî derdanê.

- E,ew dênê wê ye,- xort got û cixarekî teze vêxist.- Bona wê yekê ew peran distîne.

Te tirê brûskê nav çavê qîzikê xist.Ewê wisa texmîn kir,wekî kulfeta por spî şuxulê xwe kuta kiriye,Bin darê de rûniştiye û qeyî bêjî hêviya tiş-tekî ye.

Exmed qoncê cixarê dîsa avit.Qîzikê hew dît kulfeta por spî ji cîh ra-bû û hêdî ber bi qoncê cixarê çû.

Qîzik ji cih quloz bû,qoncê cixarê hilda,avête derdana qlêrê (qutiye copê), lez ber bi derê bexçê çû.

- Sînem,- xort gazî kir,- ku da?

Lê qîzik lê venegeriya.

Bû gure-gura ewra û barana payîzê dîsa reşand...

sala 1975-a.

Evê baharê Emo bû şivanê oba me. Diçû ber pezê stewr. Xortekî ecêb bû Emo. Bejnê de nîvçe, şal-blûzê xelîfe lê, piştê qayişeke fireh. Alîkî qayişê ve destmala xweye gul-gulî girê dida, lê aliye dinê de blûra xwe darda dikir. Emo neyî bedew bû, lê xwînsîrîn bû. Me, berxvarena gelekî qedrê Emo zanibû. Bona me ew "merivekî dinê-dîtî û ceribandî bû,, - çawa timî Emo digot. Bi gotina wî, ew qasî pirça serê me, ciya geriya ye, dinya dîtî ye. Lê em hîna zarro ne, "Tam a şîr devê me tê,, Û me ji çiyaê Axmaranê wêdetir tu tişt nedîtî ye. Wan gotina emo ber çavê me bilind dikir, dikire qasî çiyaê Reş û em xewnêde jî difikirîn, wekî mezin bin, emrda pir hindikî bighêjne Emo. Lema jî em berxvan ji Emo dûr nediketin. Sibê zû, wexta me berx ji kozê derdixistin, berê pêşin me çavê xwe digerland çika Emo pez kîjan alî dibe û me jî berxê xwe wê de diajotin.

Emo blûreke hêja lêdixist. Qîzê obê wexta dihatine colê pesariya, lezobezozo çewalê xwe dadigirtin û direviyane cem Emo.

- Emo can, Emo, - tewaqe jê dikir, - ca qeydê "Mem û Zînê,, lêxe.
- Emo can, Emo, qeydê "Siyabend û Xecê,, ...
- Emo can, Emo...

Û qîzêd çiyaêd me, ko kubar bûn mîna pezkûviya li ser baxir bisekinin û jor de li gēlî binêrin, ber Emo mahrem dibûn, hêvî dikirin.

Emo ber çavê me diha bilind dibû, ji çiyaê reş jî bilindtir...

- Pezê min çû, - Emo qure dibû û meenî digirtin.
- Cîkî de naçe, - qîzka hîvî dikir, - emê sirê pêz vegezinin, tenê tu lêxe.

Emo blûr dida ser lêva û miqama li ser çiya perwaz dida. Te qey digot cew û kaniyê Axmaranê hev re dikine xule-xul û ser gola Qanîgolê de tên.

Çavê qîzika tijî hêsir dibûn û Emo sa dibû, wekî dengê blûra wî dilê wan dihingêve, kaf-kûn dike...

Qîzika çewalê xwe hildidan û melûl-melûl ber bi obê diçûn.

Emo smêlê xweye reş badidan, dikire gustîl mîna struyê (qoc) berana û şahî digote me:

- Lawikno, qîzê oba me tamam ser min bengî bûne, lê ez tenê yek im, Emok. Ez jî tenê Sînema Elî hez dikim. Û Emo destmala xwe ya gul-gulî digirte

xwe,pehniyê sapokê xurom qalın lihev dixist,dilîst û distra:

Sînê,sînê,Sînemê,

Pişt kutaye kemberê..

Emo hêdî çokê xwe dişkênandin.

Û Emo li ber çavê me diha bilind dibû,ji çiyayê Res gelekî-gelkî bilindtir...

* * *

Ewê rojê nîvro min bexê me anîne mal,xwêdewê.Min dît mêrê obê gişk li li ser xwêdaniya me top bûne,meede kirine.

- Lingê xweyîyê şkestî îcar ku de hate vîra,- dengê rîspiyê obê Semendê İsmayil min tesele bû,- em hatine vî çiyayî pezê me kibabe-gost bigre,pa-yîzê bifroşin,hezar derd-kulê me hene.Lê evî beytû blûreke nebioxiriyê girtiye xwe,çav qîza dikeve sibê hetanî êvarê fîke-fîka wî ye.Talasa wî ye.pez halê qirê da ye.

Min fehm kir,wekî gilî derheqa Emo da ne.

- Camêr,min serê-serî de we re got,- Exmedê Teyar ser kevirê xwêdaniyê rûnişt,- Axir Etemê bavê wî çî dû xwe re kire qeretû,wekî ev me re çî bike. Ew jî beytûkî mîna vî bû,Defkek diavite stuyê xwe,nedixebitî-neditebitî, sibê hetanî êvarê tinge-tinge wî bû. Rojekê qeh we dît,wekî destê xwe daniya ser zikê têr!

- Êdî çî biye,biye,- Semendê İsmayil got,- niha gotî em xwe re rêkê bibînin,yan na,wê dewê me têke kevçî.

- Evan kok qeliyayê qîza jî diçin dorê top dibîn,hişê serê wî birine,- Semend xebardana xwe pêşda bir.- Qe bav tembiyê nadine wan.

Mêrê obê gişka serê xwe kirine ber xwe,Keremê laqirçî kenî û gote mêra:

- Lawikno,ezê niha tîstekî we re bêjim,gora min bikin,lê tenê xêncî me bila kes nizan be.- Û mêr ber bi topkê pêşberî obê çûn.

...Êvarê her kes ber qîza xwe sekini û hêrs got:

- Raste,dibên,dilê Emo ketiye te?

Qîzik digriyan,xwe erdê vedidan,wekî tîstê wisa tune,kê gotiye?

- Emo cem şivanê obê mayîn payê xwe da ye,- mêra hêrsa xwe radikir û dilê xwe de şa dibûn,wekî rastî jî gotina keremê laqirçî hukum dike.

Wê êvarê temamiya qîzê obê gîriyan...

* * *

Sibetirê Emo berî pala pala çiyaê Reş dabû. Hate cem me û got:

- Lawkno, çawane, îro "gogerçînê,, min naêne xanê.

"Gogerçîn,, Emo keçika re digot. Me milê xwe helkişand. Mêra qirka me jî girtî bû, wekî em ji Emo dūr nakevin, pê re dikevîne xeberdanê, lewma Emo pez naçêrîne. Lê me derheqa vê yekê de tu tîşt Emo re negot.

Nîşke ve me dît qîzê obê çîr girtin, hatin. Emo şa bû. Blûr danî ser lêva û dengê miqamê "bêjingbirê,, li çiya bela bû.

Emo,- wexta qîzik nêzîk bûn, xanimzera Evdî got,- Emê herne serê çiyê, Sîrmî. Pez wê diçêre, bila dîna berxvana lê be, tu me re were.

- De lawkno, ez heyrana we me,- Emo gote me.- hema pez berjêr ber bi terazina hat, pel kin, bila jê re bê, ezî jorê me.

Qîzik û Emo ve çûn. Xêlekê şûnda qare-qar serê çiyê hat.

- Hewar, hey hewar, ez bextê we me, werin, min xilas kin,- Dengê Emo me tessele bû.

Em revîn, nizamim me çi cûreyî çiyaê bilind firqaz kir. Wexta em gihîştine serê çiyê, me ecêbeke qewmî ber çavê xwe dît. Qîzika Emo navikê hevrâz (berjor) tazî kiribûn, herekê gurze gezgezik girtibû xwe û piştî wî dixistin.

- Mirdarê geniyo, em dihatine cem te, te tirê em hewcê te bûn,- qîzka diki-re qare-qar.- Em hewcê blûra te bûn. Te jî çû yî cem xelkê payeyê xwe daye, wekî qîzê obê gişk ser min bengî bûne. De bigre xwa îja, çî ka bengî çawa ye!

Me encax Emo ji destê keçika derxist. Piştî wî sor bûbû mîna bostanê ser ceperê û pel-pelî bûbû. Emo ji êsa giran dienitiya...

Emo êdî blûrê nedixist. Şerma xwe nedihate cem me jî, wekî qîzika wisa a-nî serê wî. Êdî ji pez nediqetiya. Ro-ro pez kok dibû. Lê mērê obê gelek wext kirina Keremê laqirçî bîhr dianîn û dikeniyân...

sala 1969-a.

Evdîyê cînarê me gelekî kumreş bû. Gulîzera jina wîê feqîr dest de ketî bû zêrzebelê. Tîrsa Evdî newêrî bû serê xwe ji mal derxista, biçuya cem canîkê xeber bida. Evdî sibê hetanî êvarê ji mal dernediket û mîna kundê kor xwe de dikire pore-por.

Rojekê Evdî ne li mal de bû, çûbû mala xwîşka xwe. Gulîzerê dew kiya, kuta kir, rabû parzûn û tojen hildan, çû ser golê bişo.

Mîvro bû. Pezê stewr hatibû ser golê avê. Mêrê obê jî ser golê top bûbûn her kesî nav pêz de pezê xweyî kok dibijartin, wekî bibine bajêr, bifroşin.

Evdî nişke ve sîwarî jor de hat. Dîna xwe daê Gulîzera jina wî wê dev- zendkê kurtikê xwe ser de qat kirine, tojena dişo. Ber cavê Evdî bû şereş gol dora wî hat û çû. Banzda erdê, hêrs dizgîna hespê da destê Gulîzerê û kêr ji cêba xwe derxist, tojen qet-qetî kir û avite golê.

- Şerm e, Evdê Xwedê, xwe rezîl nekî, - Gulîzerê sûcbar gotê.

- Ez te re dibêim ber cavê min ewterebe, - Evdî ser Gulîzerê de qûjiya. Ezê te re paşê xebêrdim.

Gulîzerê li tojenê qet-qetî kirî nihêrî, ko mîna qayîkêd şkestî li ser ava golê pêl didan û kêr dewlê xwe hildan, çû mal.

Pîrçîn kete mêrê zomê.

- Kuro, ev xenîmê tojena ye, - Keremê laqirçî got û hêdî kire gazî: "Tojen,

Evdî navê xwe hesiya bû. Lê çi bikira? Ne xwezîla min wî merivî, wekî li çiyayê me navê zêde bidana ser. Ew nav ser wî diha hetanî roja mirinê. Pey re jî ew nav nedihate bîhr kirinê. Digotin kurê filan kesî, neviyê filan kesê. Qerez, hetanî ew bîhra cimaetê de bîma...

Evdî ber xwe diket, xwe de dişewitî. Şerma xwe nedihate nava mêra.

Evdî zanibû, wekî Keremê laqirçî ew nav daniye ser, Pozê xwe girtibû, pêre xeber nedida.

Rojekê, sibê zû gazî Kerem dîke, jê re botilge (sûse)yek qonyak vedike û dibêje:

- Ez bextê te me, ez zanîm te ew nav daniye ser min. Em meriyê hev in. Pîrka te qîz xaltiya pîrka min biye. Qedrê te jî nava mêra de gelek e, wekî tu wî navî nebêjî, kes nabêje.

Û Kerem Evdî şîret dike,wekî lazim e gazî mēra ke:Wana bidine sondê,we-
kî kes êdî wî navî hilnede.

Lê çiyaê me sozê mēra serê mēra yek bû.Gava sond xwarin,hizkî guleyekî
jî bikutine qefesa wan,sozê xwe posman nabin.

Evdî pezek şerjê kir,şand qeleqelê îçke (vexwarin) anî.mēra xwar-vex-
war û destê Evdî de sond xwarin,wekî êdî tu wexta navê wîyî zêde hilnedin.

Rastiyê wisa jî bû.Bere-bere ew nava dihate bîhrkirinê.Lê rojekê...Belkî
oxirê xisti be,kurê Evdî kera mala Selîm suwar dibe.Kurê Selîm jî diçe,ke-
rê xwe jê bistîne.Hingê kûçikê mala Evdî dadide gede û goştê nermê hêtê
zol dike.

Nişke ve qûjîn ji mala Selîm hat.

Cînar top bûn.Sîsa jîna Selîm derkete pêşiya kon û kire qare-qar:

- Lo-lo "Tojen,, .Niha lawkê jor de bēn tûe xwe re bibîni.Daê we dît.-
Sîsê gote cînara,kûçkê "Tojen,, gedê min xwari ye.

Lawik hatin.Hilbet,dengê xwe nekirin.Kê seba kelba xeber dide?... Lē...

Sibetirê Evdî mala xwe ji zoma me bar kir û dewse... Werga "Tojen,, ma...

sala 1969-a.

Gaë me î Lado nexwaş bû. Kalkê min ga ji tewlê derxisti bû der ve, ber tavê, lê bi xwe jî ser kevirekî rûniştî bû û dû qelûnê. Gaë çûr newq avê-tî bûn, çavê wî a res î fireh kor de çû bûn, guhê wî, ko tenik bûn mîna bel-gê soê, berjêr daleqiya bûn. Kalkê min cixare diksand û zûr bûbû li gê di-nih-erî. Mize-miza gaë Lado bû, ji çavê wî glêja spî mîna hingiv diniqitî... .. Ew du roj bûn, ko Lado dev neda bû tu tiştî, qet zilê giya jî neqetand bû. Mexel hati bû, serê xwe dabû ser cendekê xwe û ente-enta wî bû.

Kalkê min ji cihê xwe rabû, destê xwe nerm da bin çena gê û serê wî bi-lind kir.

- Serê xwe xwe ranagirî, - kalkê min melûl got. - evî ça dest-pê li me bi-rî, mala me xirab kir, dūrî nefera...

Lado qey bêjî gotina kalkê min fehm kir, kire mizî n û ji çavê wî ye res du hêsir gulol bûn, ketine ser sûretê wî.

Kalkê min destê xwe çoka xwe xist, serê xwe hejand û çû ker cihê xwe de rûnişt.

- Qîza Hesên, - ewî deng li pîrka min kir, - ca here hinke ceh bîne, çî ka Lado naxwe.

Pîrka min, ko destê xwe tewer kirî bûn û ber dîwêr sekinî bû, ker ber bi malê çû.

Hinekî şûnda ewê beroşa cehê kelandî danî ber gê.

- Lado can, bixwe, - kalkê min serê gê mist da, - binêre kevaniyê seba te ce-hê kelandî niye! Axir te gelekî cehê kelandî hez dikir!

Lado nerm çavê xwe vekirin, li berosê nihêrî û kire mizî n. Ewî ewê bero-şê de ceh dixwar, Cehê kelandî. Her êvar, rojê çî bixwara, çî nexwara, cehê wî yî kelandî hebû. Malxwê malê hukumî ser kevaniyê dikir, wekî nîvê şevê biya jî, gotî bikelanda, bida Lado. Û ewî bi mudetekî xwaş ceh dixwar, cehê kelan-dî, ko livliv dibû, mîna karbara dibiriqî. Lado li berosê nihêrî, kire mizî n û devê xwe kire berosê.

- Bixwe, Lado can, tu bixwe. Hê nîv xalvarî zêdetir cehê te heye, besî te ye Zûtîrekê êdî hilgire, Lado can. Emê herne zozana, nava gul-gulîlka, avê kani-yanê sar. Tuê ji xwe re aza nava mêrga bigerî, dîsa bêy ser qamê xwe.

Lê Lado dîsa devê xwe ji beroşê derxist. Lêvê xwe hêdî alast û dîsa serê xwe danî ser cendekê xwe.

- Xwedêo, tu Lado rehm bikî,- pîrka min got,- axir sivik hilgêre, emê bêy Lado çawa bikin, koça meê bimîne.

Kalkê min, ko destê xwe kiribûne ber qayîşa zîvîn û nava hewşê diçû-dihat, gote pîrka min:

- Qîza Hesên, em neşînine pêy Elî, merivekî şehreza ye, bila bê, belkê çarekê bike. Lado konekî heftstûnî hêjatir e.

- Bişîne pêy,- pîrka min got.- êdî ma hêviya Xwedê....

Kalkê min ez şandime pêy Elî. Wexta Elî hate hewşê, gote kalkê min:

- Mala minê, Welîh, heyfa Lado, brakî bê par bû. Hela were em devê wî vekin, - ewî gote kalkê min,- diqewime zmanê wî hatiye.

Elî û kalkê min devê Lado vekirin.

- Xwedê bike bila hema zman be, tiştêkî din tune be, zman hêç, wê pak be,- kalkê min got.

Sêtiya zmanê wî kirin, silamet bû. Elî dora gê çû-hat, çavê wî vekirin, dîsa li devê wî nihêrî û gote kalkê min:

- Çetine, Lado xişxişeyî biye!

Kalkê min cihê xwe de rûnişt. Qutiya xwe derxist û raberî Elî kir. Elî jî kêleka kalkê min rûnişt û dû dane cixarê.

- Lado, gaê kona bû,- kalkê min, qey te digo ber xewa xeber dida.- konê me î du rêze bû, pênc stûnî. Min kon li Lado bar dikir û sîtila meye mezî jî dida ser. Qet xema Lado bû? Hevraza da wisa diçû, te digo, tobeye, tiştêk li ser pistê tune, rêkoçada ezî Lado ve pistber bûm. Lê payîza, wexta me giya dianî, heta xelkê pîk danî, min pê Lado êdî du pî dikirin. Tê bîhra te, Elî, wexta min Lado kirrî. Hê canega bû. Hûr bû. Te go bikire. Nîşanê wî heye, gaki rind ê jê derkeve.

Elî ker guhdariya kalkê min dikir. Wana derheqa rojê çuyî, emrê zozanvana û cahiltiya Lado da xeber didan.

- Tê bîhra te,- Elî gote kalkê min,- wexta em çûne gemrêzê. Em gelek merî bûn, sîh ga mera bûn. Barê Lado jî ê gîska girantir bû. Ga tamam westiyân, lê qe xema Lado jî nîn bû. Şebê go, sê gaê min hene bila qurbana simekê Lado

bin. Bila deh gaê meriya tune bin, her yek be, ew jî mîna Lado be. Hingê min te re got, wekî Şebab merivekî çavînok e. Wexta dighîjî mal, morîke şîn stoyê Lado ve girê de. Te gora min nekir, lewma jî çendekî sûnda lingê Lado kete çingil û şkest.

- Ê, Elî, - kalkê min hezîneke kûr kişand, - qeziya wexta hat, li moriyê nanihêre. Lê Xwedê sihetê bide te, te wisa lingê wî cebirand, Lado heftekê de hate ser xwe.

Kalkê min rastî xeber dîda, lê bin çava da hêy gaê Lado dinihêrî, te digo bî çava wî re xeber dide.

Pîrka min hat ber kalkê min sekinî, destê xwe da ber ruyê xwe û got:

- Te vê sibê de tiştek nexwariye. Min sawar cêkiriye, tu û birê Elî ve werne mal.

Kalkê min û Elî ve çûne hundur. Pîrka min sawar anî ber wana. Her yekê hê loqek (parîk) nexwarî bû, wexta pîrka min lez hate hundur.

- Zû werin, ga mirar dibe!

Kalkê min û Elî ve tev der ketin.

- Zû ke malxirab nîno, çî çavê min dinhêrî, mirar bû, heyf e, - Elî gote kalkê min.

Lado stuyê xwe drêj kirî bû, çavê reş tevketi bûn û amangî lingê xwe dibir-dianî.

- Zû ke, Elî dîsa got.

Kalkê min cîh de hişk bûbû.

- Mirar bû, gidî, - Elî hêrsa xwe rakir.

- Destê min nagire, Elî, ez Lado şerjê kim, - kalkê min got û kêr raberî Elî kir.

Çavê kalkê xwe de min cara ewlîn hêsir dîtin. Du hêsirê mezin ji çavê wî gulol bûn, ketine ser sturiyê (qoç) Lado.

Hinekî sûnda gostê Lado êdî hûr kirî bû. Kalkê min para cînara şand. Çî ko ma, kirine sîtila meye mezin, danîne ser tendûrê.

Kalkê min ber dêrî ser keviyekî rûniştî bû, ketî bû nava mitalê kûr û pê serê şivka xwe erd dikola. Lê nava bihranînê wî de gaê me yî Lado diçû, Barê konê me yî pênc stûnî, lê li ser barê wî sîtila meye mezin bû, kîjanê de niha goştê wî dikeliya...

Berf dibarî. Kuliye berfê nazik nava hewaê de hev hemêz dikirin û nerm dadanîne ser erdê. Wisa fesal û nerm dihatine xarê, qey bêjî pembuê nerm bû, ko datînin ser birînê birîndaran.

Wê rojê, raste berf dibarî û hewa sar bû, lê dilê meriya şabû, emrî adilî tîr û tijî bû. Sala teze nêzik dibû. Berî îdê bajêr de hatin-çuyîn zehf bû, gîşka karê xwe dikir...

Ber derê dikaneke bajêr merî bi sirê sekinî bûn, darêd merxê (cam) dikirin. Ji serê sûqê merivek, binmilkê darîn bin mila da, nêzîkî wan bû. Cimaeta sekinî rê bona wî vekir. Lê ew nêzîk nebû. Demekê bikirçiya û darêd merxê nihêrî.

- Kerem ke, hilde, - bikirçîkî gotê, - bona we bê sirê ye.

Lê ew jî cihê xwe neleqiya, zûr bûbû darêd merxê dinhêrî, ko bikirçiya dibijartin û esq-şa dûr diketin. Ber çavê wî re rojêd oxirmê giran mîna şirîta sînamê derbaz bûn... Hingê eskerê me hicûm dikirin... Binetara Moskowaê: Li nava mêşê darê merxê de serekî giran bû. Hate bîhrê, wekî bin dareke merxê, li ko ew ketibû qeleçê, hate birîndar kirinê. Bi xwîna wî koka dara merxê sor bûbû. Nexwaşxanê de pê hesiya, wekî lingekî wî tune...

Ew hingê jî mitala hate birînê, wextê êdî cimaet bela bûbû. Tenê dareke çiqîşkêstî ma bû, ko kesî nedibir. Dikançî hilda, wekî wê de bavêje.

- Mavêje, mavêje, wê darê bide min!

- Bêker e, heval, çiqîlê wê şkestîne!

Dara ko binda hatibû birîndar kirinê dîsa kete bîhrê. Hate ber çava, wekî çawa ji zerpa bombê çiqîlê dara merxê şkestin û ew jî brîndar bû... Bi xwe jî nizanbû çima, wî tirê xût hema ew dar e, ko anîne vira difiroşin...

- Ziyân tune, bide min, - ewî got û nêzîk bû. Dikançî bi teherekî li wî nihêrî û dara çiqîşkêstî raber kirê. Ewî dar kire bin milê xwe û ker dûrket... Kesî re eyan nîn bû, ewî bîhranîned rojêd buhurî, yanê dara îda sala teze dibire mala xwe...

sala 1971-a.

Xof û tîrseke ne eyan ketibû dilê Emînê. Temamiya rojê ji kon derneket. Xwe dixurdilî, mîna meriveke tiştê xwe winda ke, Lê bigere û nebîne...D wextê pezê nîvro hate dana, dot, pez rê danî û bê sebr hîvîya êvarê sekîni. Wê rojê tenê fikrekê, mîna bizineke baharê çav çilo keve, mêjuê wê dikot, Gelo kengê êvarê bê? Lê gava seyra cînara wê hat, wekî kevçî havên jê bixwaze, dît, Emîne ser cacîma kevn rûniştiye, eyne daniye ber xwe û biskê xwe ba dide. Seyrê ecêbmayî ma. Dibêjin, Seyrê fikirî wexta çiya kulfeta cahil neynikê digre xwe, wekî wisane dilê wê de tiştê heye. Seyrê li devkonkê sekîni. Emînê, gava ew dît neynik kire bin cacimê, spîçolkî bû, mîna merivê wextê gunekariyê pê girtine, hat ber Seyrê sekîni.

- Pêşda were, - ewê gotê Seyrê.

- Xweşe, - Seyrê gotê. - Min îro dew kî ya, bîhr kir, havên hilneda, ca kevçî havên bide min.

Emîne ker şelbkê destê wê hilda, çû havên bîne.

- Emîne, tu ku buyî, îro qet nehatî xanê, - Seyrê gotê. - Em cûne mêrgê jêrin mendikê. Ça mendike, meriv qet ji tama wê têr nabe.

- Hinekî bêkêf bûm, - Emînê şelbkê wê daê, - vê sibê de serê min dêşe, min îro xwe re qet tu şuxul nekiriye.

- Şemo ber pêz e?

- Na, vê sibê çû gund, hinke onca me heye, çû bidrû. (biçinî)

Seyrê çû. Emîne derkete li ber derê kon û li çiyaêd bilind nihêrî. Dilê wê zû-zû kuta. Ro li serê haçêd Elegezê ye çarnîçkî pêsber da welegeriya û tariyê bere-bere şar a xwe ya reş serê çiyaêd Axmaranêya bilind daland.

Emîne vegeriya mal, eyne ji bin cacimê derxist, danî ber xwe û porê xwe se kir, biskê xwe badan, gulî vegirtin. Rabû xwe serda pê de xemiland, ji xurca bûktiyê gulav derxist û bêneke xweş kete kon.

Emîne bedew bû. Navkêike zirav, bejnebilind mîna spîndarê, lê çavêd wê, te qey digot, şevê çiyaêd Armaxanê ne, sûretê sor mîna hinara û dranêd qerqaş mîna kespikê spî. Lê wexta dikeniya, lêvêd tenik vedibûn, herdu aliyê sûretê wê qul dibûn û meriva nizan bû ji şewqa herçar dranêd wêye zêr bûn, ko soraya sûretêd wê diteyîsî, yanê ji soraya sûreta drana şewq dida. Rast e, Emîne diya zikek zaro bû, lê meriva tirê teze ji ber perda bûktiyê derketiye.

Wexta qîz bû, gelek xort li ser Emîne bengî bûbûn, geleka xwezila xwe danî, wekî Emîne bibe bûka mala bavê wan. Lê... Yaziya Emîne cûrekî mayîn lê da...

Pismamekî bavê wê hebû, ko li gundekî dûr dima. Mêrik bêwext mir û kurê wî Şemoê çarde salî sêwî ma. Bavê Emîne kurik anî mala xwe, mezin kir û Emîne daê. Şemo ne kurekî xirab bû. Xortekî xebatkar, dilhelal bû. Gelek hevalêd Emîne xwezila xwe wê dianîn. wekî xortekî wisanî qenc û pêşriyayî rastî wê hatiye. Lê Emîne dilê xwe de dişewitî, ewê zani bû, wekî Şemo ew xort nîne, ko rojêd cahiltiya xwe de hêviyê buye... Lê cimaet dibê yazî-miqedder û Emîne, diqewime, wisa jî yaziya xwe re qayilbuyî bima, Eger... Eger nişke ve adî nehata, nehata û mîna qewateke ne eyan neketa navîna Emîne û yaziya wê û dilsarî nekira navîna wan... Ew xortê teylaqî bilind, ko mîna kaniyêd Armaxanêye baharê distra, dilê Emîne kaf-kûn kir, dinya ber cavê wê bedreng kir...

* * *

Hemû tist awa destpê bû...

Baharê, wexta berfê bora xwe ye spî li çiyaêd Armaxanê pêça, dest û zozan bi hêşnayî û kulîlkêd reng-rengî ve xemilîn, zozanvanan ra tevayî wisa jî oba gundê G. çadir-xeybetê xwe li ber çiyaê reş lêdan. Şemo û Îsmayil şivan bûn. Du roja şûnda teyrokeke gurr barî, Îsmayilê kal qefilî û nexwaş ket. Sedrê kolxozê gazî Şemo kir, hesp daê, wekî here ji obêd cînar xwe re hevalekî bîne. berêvarê Şemo xortekî bedewî teylaqî bilind re tevayî hate obê. Şemo got, wekî xort hevalê wîyî zarotî yê ye û dengekî xweşî lê ye. Obê adî hiz kir û hewandin.

Adî mala Şemo da ma. wira nan dixwar, lê şevê guharê de radiza. Nehişt, wekî Şemo jî şevê cem wî bimîne.

- Çi heye, malavao, ezî hişyar im, xwe tu kulfeta xwe tevî zara sibê tenê malda nahêlî?

Şemo çend sala ji Adî mezintir bû, lê wan sala ferqî danetanî nava hevaltiya wan. Bîhranîned zarotiyê ew diha nêzîkî hev kirîbûn û wana gelekî qedrê hev dizani bû. Wekî hêkek jî malda hebuya Şemo bêy Adî nedixwar. Û rojêkê jî wana qirar kir, wekî ne ko tenê hevalêd nêzîk bin, lê çimkî bîrê Adî jî tune ne, rind dibe bibine brê hev, destbrak...

Şemo mîstewrek serjê kir. Heval-hogir, cînar berbihev bûn, wekî bibine şahidê bratiya wan. Şemo û Adî ve tiliyê destê xwe birrîn, xwîna xwe tevehev kirin, paşê her yekê çilkê xwînê kire nav araqê, milê xwe hev re derbaz kirin û kasêd xwe vexwarin.

Heval-hogir, cînar şabûn. Deng-sedê Adiyî şîrîn li çiya bela bû, kel û hub a dilê cahil dibir û li ser kulîlkêd razayî de dibarand.

Tenê Emîne sa nedibû. Xemeke kûr ketibû dilê wê. Dixwast bikeniya, şabiya. Lê... nedibû. Çima wisane, xwe û xwe jî nizan bû. Tenê tiştek texmîn kirî bû, wekî kilama Adî dilê wê hingavtiye, ji kêlekê derxistiye, wekî ew kilam tiştekî biha, gelekî biha tîne bîhra wê, derheqa kîjanê de Emîne gelekî fikiriye, cedandiye bigîhîjê, destbîne, lê dûr maye, destê wê negihîştê. Û niha ew nêzîk e, gelekî nêzîk û eger niha destê xwe drêj ke, wê bigihîjê, bigre. Adî?... Emîne ji van fikrêd xwe xof kişand, lerizî mîna kareke xezala ji ciha xwe pişk bike. Ewê tenê tiştek fehm kir, wekî nikare, êdî nikare kilama Adî bibê Çavê wê şêlo bûn û ew ji kon derket. Der ve sayî bû, ezman bi stêrka ve xerî millî bû û ba kî çiyayî sar dihat. Emînê texmîn kir, wekî xem û xiyalê dilê wê tevhev bûne mîna ava kaniyêd çiyayê Armaxanêye baharê û nikare pêşiya wê avê bigre, çetine, gelekî çetin e. Dilê wê de ew hesîna sala hişyar buye, ko Emînê ji heval-hogira, ji Şemo û hela ji xwe jî veşartîye. Lê niha ew hişyar buye, bîşkiviye mîna gulbaranê û xwe ber bi tavê radigire...

Cînara xatirê xwe xwast, destbrak bimbarek kirin û çûn. Adî jî çû.

Şemo hate kon. Emîne hemêz kir û destê xwe bire nava guliyê wê. Emînê texmîn kir, wekî ew dest sar e, xerîb...

- Em herin razin, - Şemo got û ber bi kon çû.

Xewa Emînê nedihat. Adî berçavê wê nedicû. Ewê texmîn kir, wekî ew xort Adî ye, derheqa kîjanî de rojêd cahiltiya xwe de fikiri ye, sifetê wî nava bîhranîned xwe de hûna ye. Rojêd cahiltiya xwe de? Na. Ew bîst û du salî ye. Wî çaxî de teze evîna temîz dixulîqe. Xem û sûcêd zarotiyê derbaz dibin, evîn dibe mîna agirekî antêx kirî (veşartî). Emîne fikirî, wekî nikare, tu wexta nikare sora dilê xwe Adî re gilî ke. Ew xortekî helal e û dilsax. Paşê jî wê kirina wê zinêkarî be, him aliyê wê de, him aliyê Adî de. Lê ewê tiştek jî zani bû, wekî nikare wisa nikare berxwe de...

* * *

Ewê rojê Şemo çübû gund.Xof û tirseke ne eyan ketibû dilê Emînê.Temamiya rojê ji kon derneket.dor xwe dixurdilî,mîna meriveke tiştêkî xwe yî biha winda ke,bigere,lê nebîne...Bê sebr hêviya êvarê bû.Şîva Adî danî ber çaberê,botilge araq danî kêlekê û çû qîzka xwe razîne.

Tarî kete erdê.Adî hat şivê bixwe.Dît,wekî Emînê xwe xemilandiye.Nepir-sî,cîma.Ker botilga araqê vekir,kasek-dudu vexwarin,derket çû.

...Ëpêce wext ji şevê derbaz bûbû.Çiya û meriv ketibûne xewa hingorê.Emîne ker ji kon derket.Hetanî guhêrê hebe erd bû.Ewê zanibû Adî ser kîjan çengî radizê.

Adî kulavê şivantiyê li xwe kirî bû û li ser kêleka rastê çeng dabû.Pencê hîvê dabûne dêmê wî yî ber sora çiya dilivî.Bêxem raza bû û hay ji xayintiya şevê tune bû.

Emîne ser wî re sekinî bû û diricifî mîna xezala çav nêçîrvan keve.Ha li konê xwe dinêrî,ha li Adiyê razayî.Turiş (cesaret) nedikir şiyar ke.Demekê xwast kere-ker vegere,Lê lingê wê gora wê nekirin.Ew li ber bextewariya xweye cahiltiyê sekinî bû,ko timî gelekî dûr buye,lê niha ewqasî nêzîk e...

Emîne ker kêleka Adî rûnişt.Destê xwe bire nava porê wî.Adî tivancikek da xwe û welgeriya ser piştê. Pêşê kulavê şivantiyê vebûn.Emînê çok da ser pêsa kulêv û destpêkir mîna dîna,Adî ramûsa.

...Adî tirê xewne,li çiyaê wane û zozana wî ye wî radimûse.Ewî milê xwe vekirin,serê zozanê sîngê xwe ve guvaşt û ji hisreta hêsir çavî wî dihatin.

Hîv ketibû pişt ewra û guhêrê de severêş bû...

- Tu çawa hatî,ezîza min,te çawa cihê min zani bû?-û serê xwe kiri bû nava porê wê radimûsa.

Adî texmîn kir,wekî guhêr dora wî dizivire.

- Lê ez niha çawa bikim,ezê çawa te rê daynim.?

- Hişss,-wê me bihesin,-hişkêv dengê Emînê kete guhê Adî.

Hîv ji pişt ewra derket û Adî dît,wekî Emîne ye ber wî sekini ye.Te tirê brûskê li nav çavê wî da.Adî her tişt fehm kir,lê edî dereng bû,her tişt ji destê wî derketi bû.Bin şewqa hîvê de Emîne mîna keskesorê ber bi konê xwe diçû...

Adî posî de rûniştî bû û wadekê drêj bîna gulavê ber pozê wî bû...

* * *

Kew dikete sibê. Adî ji guhêrê derket û ker ber bi mala Şemo çû. Obe hê xewê de bû. Emîne qîza xwe kiri bû hemêza xwe, rehet raza bû. Botilgê araqê hêcihê xwe de bû, ber çaberê. Adî kasê araq dagirt. Kêr ji cêba xwe derxist, tiliya xwe birrî û gilke xwîn ser de niqitand, pasê hêdî derket...

Wê rojê pez guhêrda ma...

sala 1975-a.

XAŞXAŞK

Bahar ko ser gundê me de tê, meriv tirê ew qulçekî cenetê ye. Dora gund, çarnikal leylan radibe, xulîna ava kaniya ye, çivte-çivte çivîka, dengê bil-bil her dera belav dibe, hewa xwes dibe, bîhna cenetê ji erdê û ezmin tê, meriv qet hiznake ji der bête hundur... Lê kulîlk?... Kulîlkê gundê me ew-qas pir û bedew in, wekî merî heyra wan dimîne. Bawer kî, ne Armaxanê û ne jî Elegezê ewqas kulîlk tunenin.

Mala me ser hafa gelî ye, binetarê cemê zenguyê dikse. Ji mala me heta devê baxirêd kulîlkêd pirawaz şîn dibin. Wexta meriv jor de dinêre, qey bêjî qîza Kurda temeziya serê xwe yê reng-rengî şuştîye û li ber tavê raxistîye.

Ezî piçûk bûm. Min û bahara qîza cînarê me dersxanekê de dixwend. Ax, ew bahara nas!...

Navîna min û wê qet xwes nedibû. Ewê timî min re digot "tirsonek" û ez gelekî ber xwe diketim...

Rojeke baharê ye Lehdê (yekşem) bû. Tîrênca (tirîj) tavê mîna neynikê avêti bû otaxa me. Min dixwast teze kincê xwe li xwe kira, gava bahar hâte hundur. Min xwe xewarî danî. Ew nêzîkî min bû û bi eks got:

- E, tirsonek, tu hê razayî yî, xwe ne êvare Ehmedê pêçekê yî? De, em bêjî tu tirsonekî, merivê tirsonek kengê ji mal dertên?

Ax,ew bahara nas,qe çare pê nedibû.Ez çiqasî jî diçirçirîm,wekî ispat kim,ko tirsonek nînim,lê nedibû,dîsa ya xwe dikir.

Wextê min kincê xwe li xwe kirin,ewê gote min:

- Tuê bêî em herin xaşxaşka biçinin,hevalêd me gîşk çûne.- Ez qayil bûm û em derketin.

Baharê kincê spî li xwe kirî bûn û vî alî-wî alî direviya,eynî mîna min-minîka baharê.

Em gihîştine hafa gelî.Zara kulîlk diçinîn û pê re jî esq distiran.Baharê jor de li binê gēlî nihêrî,vegeriya ser min û got:

- Şiko,em herne gēlî,kulîlkê wir gelekî rind in.

Min binê zerê nihêrî,xaşxaşka gevez dikir û ber baê baharê nerm serê xwe dihejandin.

Şiverê re em hêdî peya bûn.Baharê nişke ve destê min girt û got:

- Ez ditirsim peyayî gelî bim...

- Ne te min re digot tirsonek?

- Tu natirsî ?...

- Çima bitirsim?...

Ew kenîya û got:

- Wekî tu natirsî,ez jî natirsim...!

Em peyayî gēlî bûn.Me gelek kulîlkêd cûre-cûre çinîn.

- Bes e,em herin,- Baharê got û li hevraz,hafa gēlî nihêrî,ko xêlekê pêsa da em ser sekinî bûn.

- Şiko,hela binêre,ew kulîlka hanê dev zinêr çiqasî mezin e û çawa kubar serê xwe dihejîne.

Min jî li jor nihêrî.Kulîlka,ko wê texmîn kirî bû,ber devê şkeftê bû,lê riya şkeftê gelekî çetin bû.Min gelek cara dîtî bû,ko xortê gundê me şert digirtin,ko herne şkeftê.Ë ko diçû sax-silamet vedigeriya,lê zarêd weke me turuş nedikirin hilkişîyana.

Min careke dinê jî li zinêr û kulîlkê nihêrî.Serê min de fikrek xuliqî çî cûreyî mabe wê kulîlkê jor de bînim.Min baqê kulîlkê xwe da destê Baharê û lez ber bi zerê çûm.Baharê metelmayî li min nihêrî û kire gazî:

- Ku da diçî?...

- Ez diçim wê kulîlkê bînim,- min got û ber bi zerê bezîm.

- Were,ne lazim e,were,tuê bikevî!- Baharê gazî dikir û îske-îska wê bû, digîriya.

Lê ez êdî hildikişiyame şkeftê,bi wî meremî,wekî eseyî kulîlkê bînim.Jê-rê dengê Baharê dihat.

- Tê bikevî,peya be! - pê re jî digîriya.

Min dixwast bida ispat kirinê,wekî ne tirsonekim...Bi halekî çetin gi-hiştme kulîlkê.Xaşxaşk bû,min hela xaşxaşka wisa mezin û bedew nedîtî bû Min ko lîlk bi dranê xwe girt û hêdî peyayî erdê bûm,ew raberî Baharê kir. Ewê bi çavê hêsir li min nihêrî û dengê melûl got:

- Lê wekî tu biketayî?

- Xema min nîn bû!

- Vir ha da êdî ez te re nabêjim tirsonek.

Baharê kulîlk bêhn kir,kire nava baqê kulîlkê xwe û bi eşq got:

- Eva kulîlka herî bedewê!

saîa 1967-a.

Miya meye serî qerqaş za bû,berxekî kerî qerqaş anî bû.Şabûna min bê hed û hesêb bû.Min gurmiya berxê danî bû ser kefa destê xweyî çepê û pê destê rastê dikuta,wekî wexta berx mezin be,dawa wî gulover be,bibe beranekî rind.

- Kero can,- min berxê xwe re dilîst,- tu gotî bibî beranekî wisa,wekî nava pezê êl-esîrê de tune be.Wexta em herne çiyê ezê bona te kulîlk û hês-nayîa lapê rind bijbêrim,wekî tu zû mezin bî.

Berxikê piçûk destê min dalast û pê qoça lêdixist,te digot dixwaze min bide bawer kirinê,wekî wê bibe beranekî wisa,çawa ko ez dixwazim...

Ber çavê min berxkê piçûk mezin dibû,dibû beranekî kerî qerqaş,ser piştê bisk û rîşîd reng-rengî ber bi keriyê pêz kubar dimilmile...Mêrê gundê me lê dinêrîn û havjiya (bija xwe) xwe beranê kerî qerqaş tînin,ko berxê min buye,pê hêsnayî û nanê destê min mezin buye...

...Sibekê,wexta me berx berî maka dan,me dît,wekî berxê kerî qerqaş kozê de mirar buye.Ez gelekî ber xwe ketim.Axir min gelekî berxê xwe hez dikir.

- Hebe-tunebe,- bavê min got,- berxî hulî bû,xweliya dîwêr xariye,lewma hişk buye.Lazime çimento bînin û dîwarê kozê sîwax kin.

Miya serî qerqaş nava miya digeriya û kale-kala wê bû berxê xwe digeriya. Ew ha nêzîkî vê û wê berxê dibû,dikaliya û bîhn dikir,lê berxê wê tune bû. Ew hat ber min sekinî û kire kale-kal,wê tirê min dîsa berx hildaye,pê re dilîzim û bi çava hêvî dikir,berxê wê bidimê.

- Heyfa miyê,- diya min gote bavê min,- şîrê çêlekekê dide,wê stewr be. Berxekê bavêje ber,bibenîne.

Bavê min mî kire gomê,berxekî hevalcêwî avête ber û gote min,şivkê hildim pêşiya mîê bisekinim,wekî berx bimje.Gaya dengê berxê goma tarî de hat bû kale-kala wê.

Bavê min,ko gelek cara mî benandî bûn,vê carê ci kir-nekir,mîê xwe neda ser berxê.Du roja me debr neda mîê,roja sisiya bavê min qure giyaê şîn avête ber mîê û gote min,wekî berxê bînim.

- Mî ye birçî ye,wê giyê de bikeve,berxê bimije.

Mîê devk-dudu giya xwar,vegeriya ser berxê,bîhn kir,da ber qoça,giya hişt û revî qulçê gomê...

Bavê min berx hilda û derkete der ve. Ewî postê berxê kerî qerqas, ko diya min ser erzelê raxistibû bona pertala, li berxa hevalcêwî wergirt û dîsa anî hundur, berî ber mîê da. Mîê berx bîhn kir, kire kale-kal û rehet sekînî, post alast. Berxê bê xem mî hildikuta. Lê ji çavê mîê ji şabûna hêşir dibarîn û diketine ser postê berxa wê...

sala 1974-a.

Şev êdî nîvî bûbû. Neferê malê dora cîhê zozana nexwaş rûniştî bûn û ker diponijîn. Otaxa Sedrî bû. Tenê car-carana nale-nala Zozana nexwaş dihate bihîstinê. Neferê malê, gîşka li wê dinhêrîn û herkes tanga xwe de hazir bû quxilî nexwaşî bike. Lê Zozanê tu tişt nedixwast. Malxwê malê, Eliyê mêrê Zozanê ji cîh rabû û gote nefera:

- Herin, lawo, herin razin. Ew sê şev e we çav nedaye hev. Tu kes ji cîh neleqiya. Elî dilê xwe de şabû, wekî neferê malê qedrê kewaniya wî digrin. Xwe û xwe ji cîh rabû, Elî û Emerê neviyê xwe, le gel diya xwe çûbû, hilgirt û bire otaxa wan. Paşê vegeriya bi zorê Mecîtê kurê xwe û Geveza bûk jî verêkirin.

Otaxê de Elî û Zozan tenê man. Elî kursiyê xwe bir danî tanga serê Zozanê destê wê girt û ser de mêt bû.

- Zozan, Zozan, - dey lê kir.

Zozanê hêdî çavê xwe vekirin, li Elî nihêrî. Lêvê wê nerm çûn-hatin, xwast tiştêkî bêje, lê zarê wê negeriya. Du hêsir ji çavê reşê sêlbûyî gulol bûn û ketine ser balgih. Elî desmal ji cêba xwe derxist, hêsrê wê paqij kir û dilê wî rane-girt, desmal bide çavê xwe. Kelegirî da qirkê, Lê Elî xwe zeft kir, nexwast Zozan dengê giliyê wî seh ke.

- Zaroya bişîne bila razin, - dengê Zozanê qey bêjî gelîkî kûr hat.

- Çûn, Zozan, hêja çûn.

Zozan xulmaş bû. Dû yê cixarê bû xeleq û Elî nava wan xeleqa re rojêd buhurî dîtin...

Zozan qîzeke bedew bû, Bejne zirav, mîna tarhanê, eniya geve û sûretê tijî, qey te digot du bokonê genmê sor e qelandine, ko hêja ji çaberê derxistine. Zozan dergistiya Elî bû...

Elî ser Zozanê de mêt bû. Bêhna wê encax derdiket, te qey digot beraşekî aş a danîne ser sîngê wê. (kevirekî êş danîne ser sîngê wê)

- Tê bîhra te, Zozan, - Elî dilê xwe de gotê, - Me li Axmixanê, çiyayê Sofî danî bû, wexta daweta me kirin, obe çiqasî şa bû. Ez wê taê tenê bûm û cînara çavronkayî didane bavê min î rehmetî, wekî dû yê ocaxa wî netemirin.

Zozan welgeriya ser kêlekê. Elî pîsta wê nixamt.

- Tê bîhra te, ça naê bîhra te, Zozan, sala dinê ez şivan bûm, te nanê min dianî çolê. Pez diadilî, min nan vedikir, lê te nedixwar, te digot, wekî min mal da nan xwariye, tu bixwe. Lê nan ber minda nedîcû, heta te parîk nexwara. Se ê meyî Baser dora me diçû-dihat û şabûna dikire ewte-ewt. Min serê miya meye kure sor-

belek digirt û te qêxda didot. Me hûrdikire nava şîr û dibû çelpacelpa Baser.

Rojekê te nanê min neanî. Dilê min bê sebr dikuta. Tu du hala buyî, Zozan. Nîvro, wexta min pez ber bi dana anî, Gulîzera cînara me ber min da hat û çavronkahî da min, wekî me re kurek buye. Ji şabûna navîna min û ezmîn da bihostek nema. Min Gulîzarê re soz da du kîlo kîşmîsê rind bikirim, lê... Min wisa jî kîşmîş nekirin. Berêvarê behsa nebixêriyê çiya û banî hildan.

Şer bû...

...Roja dinê ez cûme şer, Zozan. Me pê re negihand navê kurê xwe jî lêkîra. Paşê we mi re kaxez şand, wekî bi xwastina bavê min we navê wî kurkî daniye Mecît. Lê em nava xuriyê agirda bûn. Dijmin mîna gurekî devxwîn, dikire zûkîn û pêşda dihat. Berxwedana me bûbû ê kevir û me taba xwe danî. Ez ser topê bûm. Nêzîkî Lenîngradê şerekî giran bû. Wê rojê me cara sisiya hucîmkirina dijmin şand. Lê dijmin mîna dehbê brîndarî li çav xwîna xwe keve harbuyî dihat, min car nihêrî ko top qulozî ezmîn bûn êdî tu tişt naê bîhra min. Nizanim çiqas zeman derbaz bûbû, wexta min texmîn kir, wekî sîngê min dêse. Min çavê xwe vekirin. Yekî faşîst ser min re sekiniye, lûla tîfîngê dinçîne sîngê min, û bi tîliya min dide serwextkirinê, wekî rabim. Min texmîn kir wekî lingê minî rastê nagire. Ez venuhurîme ser xwe û min dît; saqa sapoka minê rastê qelişîye û di xwîne de mewiciye...

...Dera otaxa kêlekê vebû, Mecît hate hundur. Dît, bav li ber serê dê rûniştîye û destê xwe kutane ber eniya xwe.

- Bavo, dihênijî, - Mecît gote wî, - here hinekî serê xwe deyne, ezê cem yadê bim.

Elî qey bêjî, ji xewê hişyar bû.

- Na, lao, na, tê sibê herî xebatê, here rehet be. Diya te jî razaye. Ezê vira bim. Mecît texmîn kir, wekî çetine bona bavê niha ji kêleka dê rabe. Çiqas tê bîhra wî-ewana deqekê bêy hev sebr nedikirin... Û nexwast dilê bavê bîskêne. Mecît ker vegeheriya otaxa xwe...

Elî destê Zozanê girt û hêdî mist da. Bîhranîned wî dîsa, mîna mēkutan...

* * *

...Min êdî te re kaxez nenivîsîn Zozan... Ji tabûra me em 17 kes mabûn. Gişke brîndar. Şes faşîsta em kiribûne nav xwe û dibirin. Kuda dibirin? Me nizan bû. çarmedorê me rêl bû û lûlêd tîfînga devê xwe vekirî bûn û mîna guhustîn li me dinhêrîn. Sê cara ro derket û çû ava. Em brîn bûn, kesirî, lê talaşa faşîsta bû? Wana nanê xwe dixwar, ava wan hebû û her tenê tîstek digotîne me; Herin! Kî ji me paşda dima, gulle dikirin. Wisa dihatîne kustin. Ez derheqa xilasbûna xwe de

na,Zozan,ez derheqa te de difikirîm.Min zanibû,wekî ya min êdî boşe,ez ji de-
vê mirinê xilas nabim.Min hingê tiştek dixwast:Kurê me sêwî mezin nebe.Ez fik-
ra xwe de hatîme çiyaê me.Min pez berî pala Sofî dabû,te û Mecît ve nanê min
dianî.Ax min çiqasî bêriya nanê destê te kiribû.Nişke ve nizê pişta min re
cû,ez ser hişê xwe de hatim û min dît,wekî ji hevala paşda dimînim.Min xwe
lezand,lê teqet êdî di min de nema bû.Ez kundirî çûme erdê.Lê heval milê min
girt û em pêşda çûn...Evarê em birine gundekî.Sereskerekî faşîst qure-qure
ber me re diçû-dihat û kire xile-bil.Tercumanî (wergêr) me re got:

- Kî miqabilî Hîtlêre wê têkeve halê we.

Rastî jî halê me ne hal bû.Kincê me girtilî bûn,bêçiyê lingê me sapoka ra
derketibûn der ve.Ser sûretê meye nekurkirî bûbûne kelem.Em teras nebûbûn.Qe-
rez em hêsiriyê de bûn.Lê kubarî dilê me de hebû,Zozan,ko ser demê me her ye-
kî ferah kifş bû.Em ji mirinê neditirsyan!

Emê bédeng bûn...

Paşê ewê em anîbûn dakumentê me dane tercuman.Ewî bilind-bilind navê me dix-
wend û seresker re şîrove dikir,çi ka kî kî ye.Her sêzde hevalê min Ūris bûn.
Navê min xwend.Seresker nizam nebihîst,ya fehm nekir,gote tercumanî,wekî dî-
sa bixwîne.

- Eliyê Mecîd Simoyef,Kurd.

- Kurd,çavê seresker fireh bûn û lêva wî yê jêrin daliqiya,mîna lêva hespê
pîr.

- Tu çi dikî li vir,- Ewî zmanê Ūrisî tevhev kir.

- Çawa hevalê min,- min li çavê wî nihêrî û Ūrisî got,- Welatê xwe diparêzim.

Bû hîre-hîra wî,mîna hespekî ji erebê berdîn.Paşê çavê wî tijî xwîn bûn û
mîna seyekî har xûrûştî ser min kir.

- Han te re welat,- ewî kire qûjînî û peynek li binê navka min da.

Min wisa zanî dilhinavê min jorda hatine xar.Wexta ez ser hişê xwe de hatim
em avayî kî piçûk de bûn.Heval bi sirê dihatine ruyê min û Ivan got:

- Maladês,Aliyosa,te cewabeke hêja da wî segî.

Evarê em kirine maşîne û şandin Lehistanê lagêra dîla.Lê halê min gelekî
xirab bû,canê min pê de werimî bû û eger heval nîbûna,çetin ez sax bimama...
..Zozanê av xwast.Elî derbekê de nebihîst.Bîhranîna ew ji vê demê dabûne
birîne.Zozanê bi xeyd got:

- Razayî,malavao,zarê min çila buye.

Elî hahaniga av anî. Destekî xwe da ber serê Zozanê ,bi destê dinê şelbik nê-zîkî lêvê wê kir, Zozanê qultek vexwar.

- Of, çî avek xweş e, qey bêjî ji kaniya Sofî anîne, - Zozanê got- sibe gelek maye?

- Hê sê saet hene.

Zozan welgeriya ser pistê.

Elî cixarek vêxist û nava malê bêdeng cû-hat...

* * *

...Em sê sal nîva dîl man, Zozan. Ew doja ko dibêjin, hema cîhê me xût wisa bû. Niha jî wexta ew rojê reş-heş têne bîhra min, porê serê min dibe şijûn. Tenê çerm û hestiyê me mabûn wextê em aza kirin...

Derî hêdîka kutan. Elî carekê re seh nekir. Bîhraniyê wî mîna şiliyê biharê s er kutabûna serê hev, venedibirîn...

Derî vebû û Seyadê dixtor hate hundur. Ewî germa (ta) Zozanê çap kir (pîva) û derzî lêxistin.

Elî li çavê Seyad nihêrî, Seyad serê xwe kire ber xwe û bêdeng derket. Elî ji dêmê Seyad texmîn kir, wekî Zozan qolayîye, gelekî qolayîye...

* * *

...Ez ber bi mal dihatim, Zozan! Ax, çî xwasbextîke mezin bû demê. Em xilas bûn û ez rûspî vegeyiam, vegeyiamê mal, cem te. Mecît, Zozan! ...Ez vegeyiam, lê min nizanbû, wekî ew ecêba giran hatibû serê min. Zozan... Min nizanbû... Wekî min zanibûna, Zozan ez bi tirba bavê xwe sond dixwim, ez tu cara venedigeriyame mal... Lê... - Du hêsir ji çavê Elî gulol bûn, ketne nava simêlê wî û ser lêvê wî de niqitîn. Hêsir germ û şor.

...Ez ji merkeza nehiyê peya dihatime gundê me. Tê bîhra te, Zozan, ez û tu du cara tevayî wê re hatibûn. Carekê min tu anî yî dranê te zêr kir, carekê jî wexta tu nexwaş buyî. Min tu mehîna meye Sebrê siwarkiribuyî, destkêş dikir.

Tê bîhra te, Zozan, wexta em gihîştne serê zeviya Bertop, te got: " bisekine " bahar bû. Erdê kesk û sor dikir. "dilê min pincara çolê dixwaze " - te got. Min hêdîka tu peya kirî, berzîng danî, tu li ser dayî rûniştandinê, min dest kir û te re pincar çinî. Min sping, xezalok, tolik, tirşo çinî. Xurska hespê de-xwê hebû. Me têr pincar xwar, te gote min : "Ez pak bûm Elî, em vegeerne mal ".

Ez hatim, li serê zeviyê rûniştim û yek-yek bîhra min da bû, min ji ku sping

xezalok, tolik, tırso çinî bû. Ez gelekî rûniştim. Rojêd buhurî dihatne bîhra min. Ro dageriya û min lezand. Nizam çima, xofek ketibû dilê min, wekî ezê te û Mecît ve sax-silamet nebînim. Min rê nêzikî gund kir, ser riya mala me birek berx diçeriyar. Kurekî 5-6 salî şivka xwe kiribû nav lingê xwe, xwe hespê siwar buye û pê şivka xwe li "hespa" xwe dixist. Çavê kurik reş, porê wî çûrî qurîşk.

- Bereket be , kurkê delal.

Berxvana piçûk li kincê mine eskeriyê nihêrî û bersîv a min neda.

- Tu kurê kê yî, berxa min? - min jê pirsî.

Kurkê piçûk çavê xwe ji min nedibirî. Nizam çima xwîna min ser wî kurkî wisa keliya û min nedixwast jê dūrketama.

- Bawê min çuye sêr, - kurik serê xwe kire ber xwe.

Min tirê daxek dane nava cîgera min.

- Navê te çiyê, çira min!

- Mecît.

Gujîn ji serê min hat û ber çavê min bû severêş.

- Tu kurê Elî yî? - lêwê min ricifîn.

- Erê, - kurik got û xwast herebighîje berxê xwe, ko gelekî dūr ketibûn.

- Kurê min, - tenê min ha got û kurik hemêz kir, sîngê xwe ve guvast, ramûsa, mîna dîna. Ji çavê min hêsir gulol bûn, ketine ser porê Mecîtî qurîşkî. Min şabûneke xwe êdî dîtî bû, hemêz kiribû, wisa sîngê xwe ve guvastbû, wekî tu kes tu kes nikarbe wî ji destê min derxe, lê derheqa ya dinda min turuş nedikir pirs kira.

Ez û Mecît ber ve berxa çûn. Ewî destê min hişkem girti bû, bernedida.

"diya te mal da ye?" - min bi xof pirsî. "mal da ye", - Mecît got. Şabûna du-duwa jî nêzik dibû mîna peltê ewrê spî, ko li ser xweliya dêm de danizile û baranê direşîne. Ji şabûna lingê min erd nedigirt. Ax, Zozan, xwezil hingê Mecît bigota, wekî diya min nemal da ye, wekî ez hîştîme, çuyî... lê...

...Nalîneke kûr ji Zozanê hat. Elî te tirê ji xewê hişyar bû û dîna xwe daê, wekî qilça lihêfê ser Zozanê çuye, piştî wê vekirî maye. Elî piştî wê nixamt û ser de mēl bû.

- Tîştêkî naxwî, Zozan, - Elî hêdî pirsî.

Zozanê serê xwe hejand.

Elî bēdeng di kêleka Zozanê de rûnişt.

...Tê bîhra te Zozan, Min destê Mecît girtibû û dihatme mal. Tu çav me ketî û çuyî hundur. Min zanibû, te şerm kir, pêş xelkê ve ber min de bihatayî. Tu şer-moke buyî, Zozan.

Heval-hogir, gundî-cînar hatne çavronkahîê. Gund da şabûn kete malekê jî û xemê gund bi yekê ve jî kêmbûn.

...Evarê ez û tu tenê man. Mecît westiyayî bû, raza. Me telî-tengasiyê xwe pev re gilî kirin, rojêd derbazbuyî bîhr anîn. Tê bîhra te, Zozan, tu rabuyî û te got: "dîlê min ve eyan bû, wekî tê bêyî. Du roja pêşda min nvin teze kirin, tu jî westiyayî, zû ve nava cî-nvîna ranezayî..."

Lê wê şevê çî qewimî, Zozan, yek ez hay ji pê heme û yek jî tu û yek jî rebê jorin... Wê şevê min texmîn kir, wekî ecêbeke giran, hatiye serê min. Wekî ez raste sax im, lê miriyê neçalkirî me, wekî ewî kûçkê faşîst pê pêhna xwe...

Xuhdaneke sar ser Elî ve avêt. Ewî kursiyê bin xwe diha nêzîkî cîhê Zozanê kir, serê xwe danî ser balgihê wê û çavê wî mîna piznî li ber baranê dilop kirin. Elî encax xwe zeft kir wekî neke kûre-kûr...

- Ne min ber te lava, reca dikir, - Elî bilind got, - min te re got, wekî Mecît tenê min re bihêle, wekî dinê çî mal da heye xwe re top ke, bibe. Lê te destê min d ane ser çavê xwe û got: "ez qilîçkeke te panzdeh mēra re naghêrim. Çima ci-waniya min ya te çêtir e?..."

Ez ro-ro dihelîyam, mîna bûza (qeşa, cemed) ber tavê. Nava çendekî de porê min çîl-qerqas bû, çavê min kor da çûn û qerçimok li ser demê min bûne şov... Min texmîn kir, wekî ez dikevime ber gunê te, wekî ew qezayagiran ko şêr anîbû serê min, tevî min wisa jî tu bextres kirî. Ez bi tirba bavê xwe sond dixwim, Zozan, wekî Mecît nîn bûna, minê serê xwe hilda û çola ketama, biçûma, biçûma, wekî bedbextiya te ber çavê xwe nedîta... Lê destê min ji Mecît nedibû.

Tê bîhra te, Zozan, rojekê tu ne li mal buyî. Ez xwe re difikirîm, wekî mirin gelekî ji vî halê min çêtir e. Min rabû weris anî, avite stûnê gomê û xwast xwe bixeniqînîm. Nizam wê demê tu ku ve hatî. Te texmîn kirî bû, wekî ezê çî bikim. Tu hatî ber weris sekîni î te got: "Pêşiyê min ji ezîyetê dinyaê xilas ke, paşê wê yekê bike. Mala te xirab be xwe tu ne zarokî. Xelkê bêje, çika jina wî ye. Hezar dost-dijminê te hene". Te edî tişt negot, Zozan, hêşra tu xeniqandî. Pêy hatinê re mî cara pêşin hêsrê te dîtin. Lê min fikira te fehî kir. Xeterê te bû, Zozan, Min zaribû tu qîza çî malê yî û min te hayî nakir.

(serhatiya kevn)

Kalkê minî rehetî gelekî ji min hez dikir. Ku de biçûya: mala cînara, yanê ser "hoşka,, gund, li ku gundî berev dibûn û derheqa rojêd derbaz buyî de, hal-wextê dinê de xeber didan, ez eseh ji xwe re dibirim. Û timî ew şîreta han dida min. - guhdar be, lao, bibihê ka mezin çî dibêjin, giliyê wan têke guhar bike guhê xwe. Kî gora mezina bike, dinê de lingê wî kevira na-keve.

Rojekê jî, wexta mērê gund li ser "hoşkê,, top bûbûn, kalkê min eva serhatiya han gilî kir, ko tu wexta ji bîhra min naçe û îro min qerar kir eve serhatiyê teslîmî kaxezê bikim.

- Emê hela li êrê bûn, - Cînekê, - kalkê min serhatiya xwe weha destpê kir. - Ew sê roj bûn berf dibarî û pê re jî dikire bager. Berfê kurse girtibû û cînar nikarbû biçûna mala cînêr. Roja çara, nêzikahîya nîvro, bagerê vekir. Me pê bêra berfa hewşê hinekî temiz kir û pez dirûnge kir. Ezî cahil bûm. min qapût avête navmîla xwe û nava pêz de sekinîm.

Wextekê min bala xwe daê, wê peyakî xwe rast mala me girtiye û tê. Min texmîn kir. wekî ne gundiyê me ye. Gelo kî ye, vê berf-bagerê daye serê rê. Hat-hat, min bala xwe daê, eva Silêmanê kurê Eliyê destebirakê bavê min e. Ez ecêbmayî mam. Mala bavê Silêman çend sala pêşda gundê kêlekê me dima. Silêman gund de mēr kuşt û wana mala xwe bar kir çûne aliyê Qersê...

- Kuro Silêman, te xêr e? - ez ber de çûm.

- Şikir min xêr e, - Silêman kenî.

Em çûne dest - ruyê hev, paşê min gotê:

- Kuro Silêman, bela te ji Xwedê be, vê berf-bagerê te çima daye serê rê, tu ji ku tê yî?

- Mala Evdiyê Qaso, - Silêman caba min da.

Min guhê xwe bawer nekir. Silêman Keremê birê Evdî kuştî bû.

- Kuro, derewa meke, hon dijminê hev in, te birê wî kuştîye, tu çî qewî çûbû yî mala Evdî?

- Serma dikim, - Silêman gote min, - em herne mal, ezê te re gilî kim.

Neferê malê Silêman şa bûn, ha-hanga çarix-gorê wî êxistin, agirê bixiriyê gur kirin, nan anîn. Silêman nan xwar û gilî kir:

- İro sê roje ez ji mal derketime. Eliyê bavê min got, lao, eva sê-çar sale em ji aliye Sînekê hatine, hay ji mala destbirakê xwe tune me. Hema xwas e, tu jî cahilî, rabe bide serê rê, here serîkî bide mala destbirakê min, were. Pê re jî tembîh da, wekî ez ku ve bêm, seba rastî meriyê mala Evdiyê Qaso neyem. De, min jî zû ve hon nedîtî bûn, mihtacê we bûm, min tifing avête stuyê xwe û da serê rê. Ez hatim derbazî xweliya Sînekê bûm, tarî li min kete erdê, berf barî û pê er jî kire bager. Îlaca min heta birrînê. Min nihêrî xêr, ezê bixeniqim. Lê ku de herim? Min zanibû wekî heta gundê we epêce erd e. cawa bikim? de, min go, ser riya min gelek gund hene, ezê herme malekê, îşev bibime mêvanê wana, sibê rabim, herim.

Ziviniya bagerê bû. Min texmîn kir, wekî zuhreke sar, mînanî cûrekî şîn, hestî-hinavê min dibire.

Gundek kete pêşiya min. Şereş e, nizanim gundê tê ye. Lo min go, ceheni-mê de, çi dibe, bila bibe, ezê derê vê mala hanê qeraxa gund bikutim. Îşev li vira bîmînim, sibê herim. Min derî kuta. Derî vebû û hulma bixêriye germ carekê de dêmê min xist. Ez dibêm min qet êvarxêrî jî neda xwediyê malê û cûme hundur. Wexta ser milê xwe vegeyriyam, cih de bûme risas. Ber dêrî Evdiyê Qaso sekinî bû. Min xwast paşda vegeyrim, lê ewî milê xwe dane rexderiya û pêşiya min girt. Min dest bire tifingê.

- Dest nebe xwe, xorto, - Evdî hêdî gote min. - Mêvan-mêvanê Xwedê ye, hiz kî bila dijmin be, birê te jî kusti be. Tu îşev tu ciha de naçî.

Min xwexwe ji xwe şerm kir, wekî dest bire tifinga xwe. Lo cenimê de jî min bikuje. Bila merî kusti be, lê kuştîyê mêrê çê be. Ez sekinîm.

- Qîzê, - Evdî gazî kulfeta xwe kir, - were çarix-gorê mêvan bêxe.

Jina Evdî jî ez nas kirim û metelmayî li mêrê xwe nihêrî.

- Qîza cindî, Xwedê xenîmî min be, gava birê min, yanê gedê me pê bihesin, wekî Silêmanî mala me de ye, tu tu cara sax ji vî derî yî dernakevî.

Rabû hebûrekî terikî wê şevê erdê xist. Qerez, du roja bagerê venekir. Evdî ez bernedam. Du roja ez mala wî de bûm, xwarin-vexwarin, azed-qulix. Heta îşev dest berbangê bagerê vekir, Evdî gazî min kir:

- Silêman, lao, bagerê vekiriye, gundê mala destbirakê bavê te jî nêzîk e.

Rabe ez te verêkim, hîna gund hişyar nebuye. Cahil-cuhulê me bê terbiyetin, niske ve ecêbekê bînine serê te. Paşê êl-eşîrê heta-hetaê gora bavê minê bêjin. Kurmanc mala xwe de tu wexta, hizkî birê wî jî bikujin, nabeze mêvanî.

Em rabûn. tifinga min sivderê de dardakirî bû, lê min şerm kir hilda.

Evdî tifing a vete milê xwe, ez anîm ji gund derbaz kirim. Kew êdî ketibû sibê. -Silêman, lao, ewî han gundê mala destebirakê bavê te ye, ewa hana jî mala wan...

Wisa jî sal derbaz bûn, Zozan, lê sir a me wisa jî navbera me da ma... Niha tu nexwaşî, Zozan, evîn û razê xwe dibêjim, bila serê min ber serê te keve. ... Elî destê xwe bire bin orxanê (lihêf) wekî destê Zozanê mist de, lê destê wê sar bûn Elî banzda ser xwe, serê Zozanê li ser balgih ber bi Elî mêl bûbû... Dinya li ber çûvê Elî şeve-reş, qudûmê wî sist bûn û ewî xwe avête...

* * *

Roja dinê du tabût ber bi meqber dibirin. Û tu kesî nizan bû, wekî xêncî herdu cinyaza, ewana sir'ekî jî teslîmî erdê dikin, Sir, ko tenê Zozan û Elî hay jê hebûn...

- Şîrê wanî helal bû, - cimaeta gund digot, - jintî-mêrtî gotî wisa be û serxweşî didane Mecît...

1970-76

N A V E R O K

Çend gilî derheqa xwediye kitêbê re	I
Nîşanf	2
Nuxsan (kêm) kirin	7
Qîza porqîçka dêresor	10
Berê darê	19
Sehet	31
Baran	36
Emo	38
Tojen (meşk)	41
Gaê mef Lado	43
Dara merxê	46
...Û Çilke xwîn	47
Xaşxaşk	51
Mî	54
Sur (sir)	56
Dijmin jî gotî qanyan be	62

KOMELEY XWÊNDIKARANI KURD LE EWRUPA

(Kurdish Students' Society in Europe)

Kurdish Students Society in Europe
afd. Nederland Postbus 30234 Arnhem

www.netewe.com